

Årsanalys 2024

Hälsa-, vård- och omsorgsnämnden

Innehållsförteckning

Sammanfattning	4
Utveckling av verksamheten	7
Uppföljning av arbetet med prioriteringar	10
Uppföljning och bedömning av bidragen till kommunfullmäktigemålen	20
Målområde - En grön stad som leder klimatomställningen	20
Kommunfullmäktigemål - Malmö är en föregångare när det gäller minskade utsläpp av växthusgaser och är en klimatneutral stad 2030.....	20
Kommunfullmäktigemål - Malmö stad arbetar för en långsiktigt hållbar elförsörjning samt ökad energieffektivisering.....	25
Målområde - En god organisation.....	26
Kommunfullmäktigemål - Malmö stad är en attraktiv och inkluderande arbetsgivare genom att säkerställa en god arbetsmiljö och trygga anställningar	26
Kommunfullmäktigemål - Malmö stad arbetar för en god kompetensförsörjning, bland annat genom ökat samarbete mellan kommunens nämnder	29
Kommunfullmäktigemål - Malmö stad ger en god och likvärdig service	33
Redovisning av budgetuppdrag	45
Målområde - En god organisation.....	45
Hälsa-, vård- och omsorgsnämnden ges i uppdrag att fortsätta arbeta för ett minskat användande av extern bemanning i nämndens verksamheter.....	45
Uppföljning av nämndsmål	46
Förbättra brukarnas upplevelse av kvalitet i hemtjänsten genom att utveckla styrningen mot tillit och utan minutscheman	46

Ekonomisk utveckling under året.....	47
Budgetavvikelse	47
Budgetavvikelser delverksamheter	48
Analys av avvikelse i förhållande till nämndens driftbudget.....	48
Analys av avvikelse i förhållande till nämndens investeringsram	54
Förväntad utveckling kommande år.....	55
Resultaträkning.....	57
Riktade statsbidrag och övriga bidrag.....	58
Sammanfattande redogörelse för uppföljning av privata utförare	60

Sammanfattning

Utveckling av nämndens verksamhet

Förvaltningen har utifrån utförande av hemtjänstinsatser för brukare från funktionsstödnämnden under året ökat sitt uppdrag med cirka 400 brukare. Arbetet med övertagandet av brukare som har hemtjänstinsatser har fungerat bra, men det uppdelade ansvaret kopplat till myndighetsutövning och verkställande av insatser kräver omfattande samverkan som hade kunnat effektiviseras om ansvaret för dessa brukare låg under en nämnd.

Nämnden gav förvaltningen i uppdrag att göra en översyn av central administration i syfte att identifiera förbättrings- och effektiviserings potentialer. Förvaltningen ser att tekniska lösningar, inklusive arbetssätt där vissa uppgifter utförs med artificiell intelligens, skulle kunna göra vissa processer mer effektiva. Utredningen fortlöper under 2025 med fler förslag på åtgärder.

Nämnden fick i uppdrag att fasa ut delade turer på särskilda boenden. Under året har fler medarbetare rekryterats i syfte att minska antalet delade turer. Det finns fortfarande kvar på en del boende, men i mindre omfattning. För att kunna ta bort delade turer helt kommer olika modeller att krävas och det behövs också en långsiktig plan för finansiering av ökade personalresurser för att helt ta bort delade turer.

Nämndens prioriteringar

Det brottsförebyggande arbetet har under året skett nära samarbete med exempelvis polisen och utbildnings- och informationsmaterial har tagit fram som stöd till medarbetare närmast Malmöborna för att öka tryggheten. Inom säkerhets- och beredskapsarbetet har risk- och sårbarhetsanalyser, utveckling och implementering av kontinuitets- och reservplaner, avtalsberedskap, utbildningar och övningar genomförts under året i syfte att stärka nämndens samhällsviktiga funktion vid inträffande av händelser.

I det förebyggande och hälsofrämjande arbetet har nämnden under året haft fokus på att bland annat minska ofrivillig ensamhet i samarbete med förskolenämnden genom Odla tillsammans, öka digitala delaktigheten genom utlåning av surfplattor, slutförande av HBTQIA+ certifiering i avdelningen för hälsa- och förebyggande samt utbildningsinsatser för att upptäcka och motverka våld i nära relation.

Inom nämndens prioriteringar har även arbete skett för att skapa jämvikt av behov och utbud av platser på särskilt boende, korttid och inom dagverksamheten. Inom arbetet med Nära vård har Mobilt Team Närsjukvård startats och Mobilt vårdteam Malmö avvecklats och patienter som var inskrivna har tagits över av listad vårdcentral och fortsatta insatser ges genom inskrivning i vårdcentralernas egna mobila team och vid behov i Mobilt Team Närsjukvård. Utifrån de nya teamen har samverkan utvecklats under året.

Inom digitalisering har ett förbättringsarbete skett för att i princip alla särskilda boenden ska ha tillgång till Wifi som i sin tur är en förutsättning för

att arbeta med olika typer av välfärdsteknik. Larm och passage på särskilda boenden i egen regi har också uppgraderats under hösten och fortsatt arbete kommer att ske under 2025.

Bidrag till kommunfullmäktigemålen

Nämndens bidrag till kommunfullmäktigemålen har skett genom de fyra mål som är riktade mot samtliga nämnder och bolag. Inom ramen för minskade utsläpp av växthusgaser har nämnden bidragit dels genom att till stora delar uppfylla stadens policy för resor, dels genom förbättrat inköp av mat och minskat matavfall. Därutöver har nämnden påbörjat en genomlysning för att i än högre utsträckning kunna minska sitt klimatavtryck.

Nämndens bidrag till attraktiv arbetsgivare genom god arbetsmiljö och trygga anställningar har under årets utvecklats genom bland annat det systematiska arbetsmiljöarbetet och genom att stärka chefers förutsättningar. Nämnden har också arbetat med en god kompetensförsörjning bland annat genom att anställa fler sjuksköterskor och undersköterskor där stort fokus varit på att stärka dessa yrkesgrupper kompetens för att de både ska ha bättre förutsättningar att klara sitt uppdrag och för att vara en attraktiv arbetsgivare.

Under kommunfullmäktigemålet en God och likvärdig service har nämnden arbetat med en fördjupad kvalitativ jämlikhetsanalys där ett flertal förslag på åtgärder tagits fram som om de genomförs skulle kunna bidra till ökad likvärdighet för äldre Malmöbor. Nämnden har också arbetat med att utveckla arbetet gentemot nationella minoriteter och inom ramen för finskt förvaltningsområde för att säkerställa dessa gruppers rättigheter. Bland de äldre Malmöbor som har insatser från nämnden har nöjdheten både inom ordinärt boende och särskilt boende ökat jämfört med föregående år vilket också är ett viktigt bidrag till kommunfullmäktigemålet.

Med fokus på likvärdighet har arbetet inom cities for better health utvecklats med särskilt fokus på de grupper som har diabetes typ 2 i störst omfattning eller som riskerar att utveckla sjukdomen. Seniorens Hus bidrar både till ökad likvärdighet och god service till äldre Malmöbor genom sitt koncept med en ingång till flera funktioner och att finnas där Malmöbon är. Samtidigt har nämnden utvecklat det förebyggande och hälsofrämjande genom att erbjuda fler hälsofrämjande samtal.

Utifrån att antalet äldre ökar i stor omfattning den kommande tio årsperioden så är minskad andel av äldre som behöver insatser från nämnden avgörande för nämndens möjligheter att bidra till målet. Förflyttningen mot en god och likvärdig service är också beroende av hur staden i stort samarbetar kring gruppen äldre Malmöbor genom exempelvis WHO åldersvänliga städer och lokal utveckling. Äldre Malmöbor och deras behov behöver i större utsträckning tas tillvara i syfte att förlänga antalet friska levnadsår och fördröja behovet av insatser. Detta gynnar inte bara hälsa-, vård- och omsorgsnämnden utan hela staden i stort och givetvis de äldre Malmöborna. Nämndens möjlighet att bidra till KF-målet är även beroende av hur väl nämnden lyckas behålla och attrahera rätt kompetens samt förmågan att ta tillvara på välfärdsteknikens möjligheter att avlasta

personal och öka självständigheten hos de som har behov av nämndens verksamheter.

Ekonomi

Totalt för året redovisar nämnden ett överskott på 15 138 tkr.

Under våren 2024 tilldelade kommunfullmäktige nämnden en tilläggsbudget på 16 000 tkr. Av dessa medel har nämnden endast förbrukat 5 145 tkr.

Utveckling av verksamheten

Demografi

Under kvartal 3 växte Malmö med 3 119 personer, vilket betyder att Malmö växte med lika många invånare under kvartal 3 som under kvartal 1 och 2 tillsammans. Utifrån befolkningsprognosen för 2024 innebär befolkningsökningen att 77% av befolkningsökningen är uppnådd vilket tyder på att utvecklingen totalt sett ligger i fas med förväntad prognos. För gruppen 80 år och äldre finns vid tredje kvartalet något fler Malmöbor än vad som förväntas vid årets slut. Detta beror på att ett antal individer i denna åldersgrupp förväntas avlida under de sista månaderna av året. Befolkningsutvecklingen för helåret blir tillgänglig först i slutet av februari.

Samlad hemtjänst i staden

Hälsa-, vård- och omsorgsförvaltningen har sedan våren 2024 successivt tagit över utförandet av hemtjänstinsatser för de brukare som funktionsstödsförvaltningen har ansvar för enligt reglementet. Förvaltningen har utifrån övertaget ökat med cirka 400 brukare och har därför haft behov av att utöka verksamheten för att möta behovet. Arbetet med övertagandet av brukare som har hemtjänstinsatser har fungerat bra, men det uppdelade ansvaret kopplat till myndighetsutövning och verkställande av insatser kräver omfattande samverkan som hade kunnat effektiviseras om ansvaret för dessa brukare låg under en nämnd.

Under sommaren utredde hälsa-, vård- och omsorgsförvaltningen patientsäkerheten kopplat till ett uppdelat ansvar för utförande av socialtjänstinsatser respektive kommunal hälso- och sjukvård mellan de två förvaltningarna. Utredningen ledde fram till att arbetssättet inte var patientsäkert och att det inte var förenligt med arbetet enligt Malmömodellen för kontinuitet. Därför kommer hälsa-, vård- och omsorgsförvaltningen successivt att ta över ansvaret för utförandet av den kommunala hälso- och sjukvården även för de patienter i ordinärt boende som nu finns under funktionsstödsnämndens ansvar. Det pågår fortfarande arbete med flertalet frågor för att få till ett effektivt arbetssätt, där det råder stor osäkerhet kring patienter med personlig assistans och hur ett effektivt arbetssätt ska kunna uppnås.

Nya EU-direktiv och ökat fokus på cyber- och informationssäkerhet

Nämnden följer vilka konsekvenser de nya EU-direktiven avseende cybersäkerhet NIS2-direktivet (Säkerhet i nätverk och informationssystem) respektive CER-direktivet (Motståndskraft i samhällsviktig verksamhet) kan komma att få.

Lagförslaget ställer högre krav på det systematiska informationssäkerhetsarbetet och striktare säkerhetsåtgärder i informationssystem och nätverk som till exempel användande av stark autentisering, kryptering och åtkomstkontroll samt kompetenshöjning av chefer och medarbetare.

Utvecklingsarbetet är gemensamt för hela Malmö stad men stadsövergripande arbetsformer för detta är inte satt. Hälsa-, vård- och

omsorgsnämnden har bjudit in funktionsstödsnämnden för att påbörja arbetet då nämnderna delar informationssystem. Under året har en riskanalys genomförts med syfte att kartlägga vilka risker som skulle kunna ha negativ påverkan på säkerheten i informationssystem inom vård och omsorg. Riskanalysen kompletterades med en workshop för att identifiera ett nuläge av nämndernas kontinuitetshantering och för att undersöka vilka konsekvenser ett kortare respektive längre systemavbrott skulle innebära för patienter, brukare och medarbetare. Den samlade bilden från riskanalysen och workshopen har resulterat i en nulägeskartläggning med tillhörande handlingsplan som hälsa-, vård och omsorgsnämnden har påbörjat ett arbete utifrån.

Arbetet kommer fortsätta under 2025 med att en grundläggande systemkartläggning genomförs för både interna och externa system, vilka till exempel ägs av regionen och att en systemorganisation behöver göras med tillsättning av roller och ansvariga (system-förvaltare/administratör, informationsägare, systemägare). Vidare kommer processer för riskhantering, incidentrapportering och införande av tekniska säkerhetsåtgärder sätts upp.

Översyn av central administration

I nämndsbudget 2024 beslutade nämnden att en översyn av den centrala administrationen i förvaltningen ska genomföras med syfte att frigöra resurser till det omvårdsnära arbetet. Under 2024 har förvaltningen inlett översynen. I en första del har förvaltningen kartlagt processer inom central administration. Kartläggningen har syftat till att identifiera förbättrings- och effektiviseringspotential, vilket har identifierats i ett antal processer. En första avrapportering av uppdraget är genomförd i slutet av 2024 och överlämnad till förvaltningens ledning för vidare beslut om eventuella åtgärder. Arbetet fortsätter under 2025 med att utreda om den centrala administrationen har rätt kompetens för dagens och, i den mån det går att förutspå, framtidens behov.

Nämndens kärnverksamhet kommer utifrån framtida demografiska förändringar troligtvis att öka. Översynen är början på ett långsiktigt arbete med målet att det som utgör den centrala administrationen inte ska växa i takt med kärnverksamheten. Det innebär att administrationen behöver vara effektiv och ändamålsenlig, med förändrade arbetssätt jämfört med idag. Exempelvis ser förvaltningen redan nu att tekniska lösningar, inklusive arbetssätt där vissa uppgifter utförs med artificiell intelligens, skulle kunna göra vissa processer mer effektiva.

Utfasning av delade turer

I kommunfullmäktiges budget 2024 anges som inriktning att "Delade turer inom omsorgsverksamheterna ska successivt fasas ut" och nämnden har gett förvaltningen i uppdrag att ta fram en planerad avveckling över tid av delade turer. Denna ska innehålla en konsekvensbeskrivning över hur de utökade personalresurserna kan fördelas i verksamheterna på ett effektivt och meningsfullt sätt.

På 12 särskilda boenden finns inga delade turer. Medarbetare har

rekryterats för att minska antal delade turer. En del av dessa studerar till ett vårdyrke och vill endast jobba helgpas, vilket är positivt för verksamheten. Därutöver arbetar cheferna aktivt med att de ökade personalresurserna på vardagarna ska användas på ett sätt som gagnar kvaliteten i verksamheten. På ett antal boenden har förflyttning gjorts som har inneburit att längden på rasten och hela arbetspasset har kunnat kortas ner. Förvaltningen ser att olika modeller kommer att krävas som innefattar att studentmedarbetare arbetar helgtjänstgöring, att anställning av flera årsarbetare görs i syfte att öka grundbemanningen och att resursmodellen för bemanning med resursgrupper fortsätter utvecklas.

Därutöver behövs en långsiktig plan för finansieringen av ökade personalresurser. Planen ska ligga till grund för den fortsatta planeringen för avveckling av delade turer. De olika alternativen innehåller olika kostnadsnivåer som inte ryms inom nuvarande finansiering. Förutom utmaningar kopplat till finansiering, är det utifrån en allmän brist på utbildad personal inom vård och omsorg, svårt att rekrytera. Detta försvårar ytterligare arbetet med att fasa ut delade turer. Förvaltningens samlade bedömning är därför att detta är ett långsiktigt pågående arbete som behöver ske över flera år.

Uppföljning av arbetet med prioriteringar

Brottsförebyggande insatser

Nämnden har under 2024 arbetat systematiskt med brottsförebyggande arbete. Äldringsbrotten påverkar nämndens målgrupps hälsotillstånd, sociala interaktioner och trygghet negativt. Flera förflyttningar har gjorts för att stärka tryggheten för äldre Malmöbor. En vägledning för hur medarbetare ska agera vid brott mot nämndens målgrupp är framtagen och beskriver hur medarbetare kan agera för att vara ett stöd till brukare som blivit utsatta eller som behöver stöd för att förebygga bedrägeribrotten. Trygghetsträffar har varit välbesökta och under 2024 har stadens Centrum för brottsutsatta deltagit. Förvaltningen och Centrum för brottsutsatta har sedan ett par år ett ökat samarbete för att mer effektivt nå nämndens målgrupp. Ett exempel på detta ökade samarbete är att förmedla erbjudande om hembesök från Centrum för brottsutsatta åt brukare som har svårt för att höra i telefon eller att själva ta sig till träffar.

I samverkan med kommunpoliserna har en informationskampanj genomförts för att medvetandegöra medarbetare om brott mot nämndens målgrupp. Kampanjen tar upp hur brukare kan drabbas och åtgärder för att motverka detta, flertalet informationsfilmer har spridits på sociala medier och längre filmer har tagits fram som kan användas på arbetsplatsträffar. Sammantaget visar uppföljningen att samarbetet med polisen har varit positivt för nämndens målgrupp.

Beredskap

Vid en kris eller krig ska Malmö stad kunna fortsätta utföra sina samhällskritiska uppdrag. Det innebär att medarbetare behöver veta vad som förväntas av dem, hur de ska agera i olika situationer samt hur system och fastigheter fortsatt ska fungera. Under 2024 har ett strategiskt och operativt arbete genomförts för att kartlägga behovet av säkerhets- och beredskapsarbete, exempelvis genom risk- och sårbarhetsanalyser, utveckling och implementering av kontinuitets- och reservplaner, avtalsberedskap, utbildningar och övningar.

Kartläggningen kommer att fortsätta under 2025 parallellt med att förbättringar gällande beredskap och förmåga att hantera säkerhetsrisker genomförs. Förvaltningens primära evakueringslokal kommer förstärkas för att kunna möta flertalet scenarion, exempelvis behov av måltidsberedskap och strömtillförsel. Lokalen har även utökat sin kapacitet med ytterligare våldsängar för att kunna hjälpa fler vid eventuell situation som kräver det.

Hälsofrämjande och förebyggande arbete

Det förebyggande arbetet är en viktig del av nämndens uppdrag och syftar till att öka likvärdigheten och främja hälsa och självständighet för nämndens målgrupper. Insatserna behöver ha fokus på att ge fler hälsosamma och självständiga levnadsår för att minska och förskjuta behovet av insatser från nämnden. Ett sådant arbete behöver ske samordnat och involvera flera nämnder, såväl tekniska som sociala. Nämnden arbetar redan

hälsofrämjande och förebyggande inom en rad olika områden och riktat till olika grupper. Det sker i verksamhetsavdelningarna och tillsammans med Region Skåne genom olika samverkansorgan på olika nivåer. Utifrån den kommande utvecklingen gör nämnden bedömningen att nämndens eget arbete behöver kompletteras med ett ökat fokus på gruppen äldre inom staden för att kunna möta framtida behov med likvärdig ambitionsnivå.

Ofrivillig ensamhet

Under hösten 2023 beviljades Stiftelsen Botildenberg medel från Allmänna Arvsfonden för ett treårigt generationsöverskridande projekt för social hållbarhet. Metoden för projektet är odling och matlagning i Vänskapens trädgård på Botildenberg. Botildenberg samarbetar med Malmö stads mötesplatser för äldre samt med förskolor i sitt närområde. Projektet ska främja hälsa och motverka ensamhet bland äldre samt bidra till generationsmöten och stärka språkutvecklingen hos barnen. Intresset för projektet har varit stort, både hos seniorer och andra intressenter, och i januari 2024 startade de första grupperna. Rekryteringen av seniorer till grupperna har krävt ett aktivt och omfattande arbete för att fylla på platserna i de olika perioderna under våren. Några av seniorerna som deltar är sedan tidigare besökare på mötesplatserna medan andra kommer i kontakt med de förebyggande insatserna för första gången genom Odla tillsammans. Projektet är ett sätt att bredda utbudet för seniorer i Malmö stad och kunna dra lärdomar av metoden inför implementering på mötesplatserna.

Utvärdering har visat att det har blivit ett utbyte av erfarenheter mellan Malmöbor med svensk bakgrund och Malmöbor med utländsk bakgrund. Ett samspel mellan seniorer och barn har vuxit fram och barnen har blivit modigare att testa nya smaker. Barnen från förskolorna har uttryckt en längtan till de dagar då de får träffa seniorerna. Konceptets aktiviteter har konstaterats ge mervärden i form av balansträning, dialoger om hållbarhet i samhället, utbyte mellan deltagarna kring andra sociala aktiviteter samt språkutvecklande för personer som inte har svenska som modersmål. Projektet möjliggör för fortsatt kontakt mellan deltagarna bland annat genom att samla till återträffar samt möjliggöra för några av deltagarna att engagera sig som volontärer från och med nästa år.

Digital delaktighet

För att öka delaktigheten och stärka egenmakten bland äldre Malmöbor finns det möjlighet att låna surfplattor av förvaltningen. Under året har utlåningen utökats och det finns nu möjlighet att låna surfplattor på sex olika mötesplatser i staden samt via IT-fixare. Utlåning sker i samarbete med områdesbiblioteken i Oxie och Lindängen och inom kort även i samarbete med biblioteket i Rosengård. Fokus har varit att tillgängliggöra surfplattor i framförallt stadens mer socioekonomiskt utsatta delar. Under december arrangerade förvaltningen en IT-dag tillsammans med biblioteket i Oxie där seniorer får möjlighet att testa surfplattorna och ställa frågor. Möjligheten att låna surfplattor synliggörs på flera områden i staden för att så många Malmöbor som möjligt ska kunna ta del av erbjudandet. Alla mötesplatser har också tid avsatt för IT-frågor och/eller föreningar som erbjuder stöd. I samband med utlån får låntagaren tips om kontakt med IT-

fixare för mera stöd om så behövs. Under året har en del tekniska förutsättningar lösts för att kunna skala upp utlåningen och samtidigt erbjuda ett användarvänligt upplägg. Effekten för Malmöbon förväntas vara att tröskeln för att ta del av digitala tjänster och upplevelser sänks. Genom att ha en större digital vana och självständighet kan Malmöborna öka sin självständighet och även ha möjlighet att minska isolering. Det fortsatta arbetet under 2025 har fokus på att sprida information om att möjligheten finns, följa upp användarnas erfarenheter, samt utöka med fler platser för utlån.

HBQTIA+ certifiering

Avdelningen Hälsa- och förebyggande har under 2024 slutfört den formella certifieringsprocessen. En handlingsplan som sträcker sig tre år är framtagen för det fortsatta arbetet. I handlingsplanen ska avdelningen löpande genomföra kompetenshöjande insatser inom området för sina medarbetare, se över kommunikationsmaterial utifrån ett inkluderingsperspektiv och ha en struktur för att löpande på arbetsplatsträffar synliggöra området utifrån olika perspektiv. Certifieringen förväntas bidra till att fler Malmöbor känner sig inkluderade och blir bemötta på ett fördomsfritt sätt inom avdelningens verksamheter.

Handlingsplanen fri från våld

I mars 2022 godkände kommunfullmäktige i Malmö planen *Fri från våld – en gemensam angelägenhet. Plan för barn- och kvinnofrid och mot våld i nära relation, hedersrelaterat våld och förtryck, sexuellt våld, sex mot ersättning och människohandel 2022–2026*. Nämnden ser att ett effektivt trygghetsarbete behöver ske gemensamt mellan stadens nämnder och styrelser för att uppnå målet i planen *Fri från våld - en gemensam angelägenhet* som innefattar kommunfullmäktiges vision för arbetet att *i Malmö blir ingen utsatt för våld och alla får själva bestämma över sitt liv och sin kropp*.

Hälsa- vård och omsorgsnämnden har genomfört och planerar insatser inom olika utvecklingsområden. Bland dessa finns insatser såsom kompetensförstärkning och implementering av arbetsmetoder för att upptäcka våld i nära relation (VINR)

Myndighetsavdelningen har tagit fram en strategi och handlingsplan för hur avdelningen ska arbeta med våld i nära relation. Handlingsplanen beskriver hur medarbetare och chefer ska implementera ett hållbart arbetssätt för att hantera, motverka och förebygga våld i nära relation. Utöver strategin har myndighetsavdelningen deltagit i en forskningsstudie som syftat till att ta fram ett frågeformulär som stöd i samtal med äldre kring våld i nära relation. Formuläret i studien används nu i ordinarie verksamhet.

Biståndshandläggare vid Myndighetsavdelningen delar ut informationsbroschyr om våld och ställer frågor kopplat till våld när Malmöbor beviljas biståndsinsats. I broschyren finns information om våld riktat till den som blir utsatt eller ser någon annan bli utsatt samt till den som utsätter. Broschyren är översatt till diverse språk.

Funktionsstödsförvaltningen och Hälsa-, vård- och omsorgsförvaltningen har tagit fram en vägledning inom HSL med information om barn som anhöriga.

Ett stödmaterial till HSL-personal inom funktionsstödsförvaltningen och hälsa-, vård och omsorgsförvaltningen är framtaget och ska förankras och implementeras i förvaltningarna. I stöddokumentet finns en bilaga om hur samtal med barn kan gå till samt vad man ska tänka på i mötet med barn. Sedan tidigare finns det en rutin för hur orosanmälan ska göras.

Tillvaratagande av brukarnas upplevelse av kvalitet

Med anledning av en fördjupad granskning av handläggningen av hemtjänstären gav nämnden förvaltningen i uppdrag att under 2023 återkomma med förslag på hur förvaltningens uppföljning av kvalitet i nämndens verksamheter på aggregerad nivå kan utvecklas. En åtgärd i förvaltningens rapportering av uppdraget var att ta fram ett arbetssätt för att rapportera kvalitet på aggregerad nivå utifrån de individuppföljningar som biståndshandläggarna genomför.

Efter att myndighetsavdelningen genomfört en pilot som sedan analyserades, drogs slutsatsen att arbetssättet leder till ökad administration för biståndshandläggarna, men inte till ny kunskap i kvalitetsarbetet. Förvaltningen föreslog därför nämnden att godkänna förslaget att inte breddinföra arbetssättet för uppföljning på aggregerad nivå utifrån individuppföljningar av biståndsbeslut.

Samverkan mellan socialförvaltningarna i Malmö stad

Under 2020 presenterades rapporten "Uppdrag samverkan mellan socialförvaltningarna". I rapporten framkom att det fanns ett behov av en bättre kommunikation och tydligare hantering av ansvarsfrågor mellan förvaltningarna. Under de senaste åren har de tre förvaltningarnas myndigheter arbetat vidare med samverkan genom olika delprojekt, i syfte att säkerställa kvaliteten för de personer som har behov av stöd från fler än en av de tre förvaltningarna. En gemensam vägledning beslutades under hösten 2023. Vägledningen förtydligar att samtliga förvaltningar har ansvar för att gemensamt utreda och tillgodose behov av insatser till personer med kombination av svårigheter och till detta knutna förhållningssätt och arbetsprocesser. Under 2024 har ett gemensamt arbete skett med att implementera vägledningen i det konkreta arbetet mellan de olika myndighetsavdelningarna i staden. Nämnden ser att det gemensamma arbetet med Malmöbor med behov av stöd från två eller tre av socialförvaltningarna fortsatt behöver utvecklas då det under 2024 har uppmärksammats att intentionerna i vägledningen inte kunnat uppfyllas i önskvärd omfattning. Utmaningarna är framförallt kopplade till brister i gemensamt synsätt i hur vägledningen ska tillämpas. Implementering av vägledningen kommer att fortgå under 2025, vilket förväntas leda till en tidigare samverkan i dessa ärenden och ett ökat fokus på brukarens behov i utformningen av insatser.

Jämvikt på platser i särskilt boende och korttid

Utvecklingen av behov och tillgång till platser inom särskilt boende,

korttidsvård och växelvård följs noggrant med utgångspunkt i kötid, belägningsgrad och behov av olika inriktningar. Nämnden arbetar med att successivt öka flexibiliteten och anpassa platserna efter behov. Fler platser för personer med demenssjukdom behövs successivt då behovet av platser med denna inriktning ökar. Under året har Lundavägens korttidsboende avvecklats och samtidigt har Söderkulla öppnat upp en sedan tidigare tillfälligt stängd avdelning. Genom dessa förändringar tillmötesgår det minskade behovet av korttidsplatser på ett effektivt sätt.

In- och utflyttningsprocessen på särskilt boende har effektiviserats genom att tiden för att acceptera eller neka ett erbjudande om plats har förkortats till tre dagar och inflyttning ska ske inom sju dagar. En målare har anställts för att snabbare kunna verkställa renoveringar av lägenheter i samband med in- och utflyttning. Förvaltningen ska ytterligare analysera möjliga åtgärder för att öka belägningsgraden.

Tidigare konvertering av avdelningar från vårdboendeplatser till gruppboendeplatser är att det är en tidskrävande process som behöver bli mer effektiv. En utredning ska initieras under 2025 med syfte att skapa högre tillgänglighet till gruppboendeplatser. Syftet är att kunna möta Malmöbornas behov och öka verksamhetens flexibilitet.

Anpassning av dagverksamheterna

Två av de tio dagverksamheterna är pausade sedan 2022–23 då närvaron på platserna bedömdes som låg. Detta har lett till en högre beläggning 2024. Verksamheterna har i större utsträckning än tidigare år informerat om insatsen dagverksamhet i olika interna och externa sammanhang, bland annat på träffar med primärvården, på mötesplatser för seniorer samt i olika sammanhang med medarbetare inom förvaltningen. Vidare har verksamheterna startat upp öppna träffpunkter för personer med demenssjukdom och deras anhöriga vilket är ett sätt att skapa en mötesplats för målgruppen samt en inblick i vad dagverksamheterna kan erbjuda. Under året införde verksamheterna ett nytt sätt att följa upp kvalitet genom att erbjuda anhöriga att besvara enkäter på anhörigträffar. Resultatet av uppföljningen visar på en mycket hög nöjdhet med insatsen, där nöjdhet indikerar 3,9 på en fyrgradig skala.

Det kommunala hälso- och sjukvårdsuppdraget - Nära Vård

Mobilt Team Närsjukvård

Mobilt Team Närsjukvård ska stå för en sammanhållen vårdform där primärvården är navet i samverkan med övriga berörda vårdgivare i det geografiska området där teamet verkar. Syftet med närsjukvårdsteamet är att utveckla en trygg, tydlig och tillgänglig vård för den som kan och önskar vårdas i hemmet. Teamet är tänkt att bli en vårdform som förstärker vårdkedjan. I samband med att Mobilt Team Närsjukvård startade utvecklades Mobilt vårdteam Malmö och patienter som var inskrivna har tagits över av listad vårdcentral och fortsatta insatser ges genom inskrivning i vårdcentralernas egna mobila team och vid behov genom vård från Mobilt Team Närsjukvård. Samverkansmöten har påbörjats med Mobilt Team Närsjukvårdvårdcentral, hemsjukvård, korttidsboende och särskilt boende. Syftet med mötena är att utveckla ett gott samarbete och

tillsammans ge en god vård till gemensamma patienter.

Hospiteringsprojekt

Hospiteringsprojektet syftar till att förstärka förståelsen för varandras uppdrag, med fokus på patientens resa i våra olika organisationer. I detta ingår att reflektera kring och ge förslag till förbättringsområden rörande patientens behov och samverkan mellan våra olika verksamheter. Under hösten 2023 och våren 2024 fick sammanlagt 11 legitimerade sjuksköterskor i slutenvården, i den regionala primärvården samt inom den kommunala hälso- och sjukvården möjlighet att delta i projektet. I utvärderingen uppger deltagare att det har varit givande att både besöka och ta emot kollegor från andra verksamheter samt att man ökade sin kunskap om de mottagande verksamheterna. Att få möjlighet att träffas över gränserna och ha en öppen dialog gällande gemensamma arbetssätt är en av flera förutsättningar för utveckling av nära vård. Under hösten har ny hospitering påbörjats mellan kommunal hälso- och sjukvård och slutenvård där sjuksköterska, arbetsterapeut och fysioterapeut har deltagit. Återkoppling från deltagare är att samarbetet mellan vårdgivare och verksamheter ökar och förbättras vilket påverkar Malmöbons vård positivt.

Likvärdig service och effektivt resursutnyttjande

För att klara framtidens kompetensförsörjning behöver verksamheterna säkerställa att resursanvändandet i alla personalgrupper används på ett effektivt sätt. Mätningen i resursfördelningsverktyget KUBEN under hösten 2024 visar att den patientnära tiden för arbetsterapeuter, fysioterapeuter har ökat jämfört med 2023 men för sjuksköterskor har den direkta patienttiden minskat jämfört med föregående år. Under året har hemsjukvården och korttidsverksamheten arbetat med att se över om det finns patienter som utifrån tröskelprincipen istället kan få sina behov tillgodosedda hos den regionala primärvården. Syftet är dels att följa angiven fördelning mellan den regionala primärvården och den kommunala hemsjukvården och att denna uppdelning är likvärdig i hela Malmö oavsett var man bor i staden. Mätningen under hösten 2024 visar att antalet patienter som har upp till en timme hemsjukvård har minskat och antalet avancerade hemsjukvårdspatienter har ökat jämfört med 2023.

För att utveckla det samlade arbetet inom Nära vård i förvaltningen har gemensamma workshops över avdelningsgränserna genomförts. Arbetet har bland annat resulterat i att olika grupper av Malmöbor identifierats med olika typer av behov utifrån deras förutsättningar, förmågor och hälsotillstånd. Med utgångspunkt i Malmöbon har sedan förslag på gemensamma åtgärder och arbetssätt tagits fram för att på ett tydligt och konkret sätt kunna nå målbilderna till år 2027.

Strategi för utevistelse i särskilt boende i kommunal regi

För att följa upp arbetet med nämndens utevistelsestrategi skickades en enkät ut till verksamheterna och resultaten från enkäten ger både insikter och möjligheter att utveckla arbetet framåt. Verksamheterna har fått ett dialogmaterial att använda och nästan nio av tio verksamheter har gått igenom materialet eller gjort ett eget personligt material att använda för diskussionsunderlag i arbetsgrupperna. Vad gäller uppfyllandet av

målsättningen i strategin svarade knappt hälften att de lever upp till den, medan en tredjedel uppgav att de inte gör det. Övriga lämnade fritextsvar, där man bland annat pekade på utmaningar som kan påverka arbetet, exempelvis brist på personal, tidspress och att utevistelser ibland prioriteras bort till förmån för andra uppgifter. Ett positivt tecken är att 63% av de svarande uppgav att deras sektion erbjuder fler utevistelser nu än för ett år sedan. 11% uppgav att så inte är fallet, och 25% valde att kommentera sitt svar med fritext där några uppgav att man inte kunde svara utifrån att man är nyutträd chef för verksamheten.

Uppföljningen visar att många verksamheter har gjort framsteg, men det finns fortfarande utmaningar att hantera. Upplevd brist på tid, i kombination med svårigheter att prioritera utevistelser i vardagen, är återkommande hinder. Lösningen verkar vara mer strukturerad planering. På totalen verkar trots allt strategin börja ge effekt – fler brukare får möjlighet att komma ut oftare och samtalen om hur utevistelser kan förbättras tycks ha börjat få fotfäste i arbetsgrupperna. Detta ger en god grund för fortsatt arbete med att stärka utevistelsernas roll i verksamheten och säkerställa att strategins målsättningar blir en naturlig del av det dagliga arbetet.

Digitalisering - utveckling och underhåll

Uppgradering Wifi särskilt boende

Tillgång till välfungerande Wifi är en förutsättning för att medarbetare inom avdelningen på särskilt boende ska kunna använda de system och tjänster som idag nyttjas inom verksamheten på ett bra sätt. Uppgradering av infrastrukturen för Wifi är också en viktig framtidssäkring för att kunna fortsätta arbeta med digital utveckling och välfärdsteknik. Under hösten har ett arbete utförts tillsammans med stadens centrala IT och flertalet boenden har fått ny teknik på plats för att säkerställa tillgången till Wifi för verksamhetens medarbetare. Samtliga boenden med behov, utom två, kommer att ha tillgång till uppgraderad teknik under 2024 och de två kvarvarande boendena kommer uppgraderas i början av 2025. Uppgraderingen har inneburit att gammal teknik har bytts ut och förstärkande teknik har installerats för att skapa bättre och mer stabil uppkoppling i verksamhetens lokaler. I takt med att boenden har fått tillgång till ny teknik har möjligheten att erbjuda tillgång till Wifi för brukare och närstående utforskats och under våren kommer en pilot på äga rum för att sedan utvärderas.

Larm och passage

Ett ramavtal med tio olika leverantörer har tecknats för att verksamheter med behov av larm- och passagesystem ska kunna göra en förnyad konkurrensutsättning. Under hösten har tre avrop genomförts och dessa verksamheter har genom avropet fått tillgång till nya eller uppdaterade larm- och passagesystem för att höja skalskyddet i verksamhetens lokaler. Under 2025 kommer arbetet att fortsätta utifrån en prioriteringslista där framförallt verksamheter inom särskilt boende kommer avropa från avtalet. Genom det här arbetet säkerställs att verksamhetens lokaler har tillgång till skalskydd och passagesystem för att möjliggöra åtkomstkontroll och minska risken för att obehöriga kan vistas i verksamhetens lokaler.

E-handelsinköp för brukare inom ordinärt boende

I augusti 2018 beslutade hälsa-, vård- och omsorgsnämndens arbetsutskott att godkänna att hälsa-, vård- och omsorgsförvaltningen inledde en upphandlingsprocess gällande e-handel av dagligvaror i ordinärt boende. Därefter har förvaltningen ändrat sin bedömning kring digitala inköp då marknaden för detta utvecklats betydligt. Tidigare förordades upphandling av leverantörer, men har nu ansetts bättre att hänvisa Malmöbon till den öppna marknaden för digitala livsmedelsköp, men med stöd i form av bistånd i de fall Malmöbon behöver. Nämnden har därför upphävt tidigare beslut om upphandling av e-handel.

Anhörigstrategi

Ledning och styrning

I samtliga verksamhetsavdelningar inom nämnden är anhörigperspektivet tydligt integrerat i styrnings- och ledningsprocesserna genom att perspektivet finns med i avdelningsplanerna och i kvalitetsdialogerna som sker årligen. Därutöver integreras perspektivet vid löpande arbete så som vid arbetsplatsträffar, i den årliga självskattningen som görs av medarbetare och i den löpande brukar- och anhörigdialogen. Under 2024 reviderades riktlinjerna för biståndsbedömning enligt SoL, där både mänskliga rättigheter och anhörigperspektivet förtydligats under egna rubriker.

Avdelningar planerar olika aktiviteter för att utveckla anhörigperspektivet ytterligare under 2025 och framåt. Exempelvis genom att fortsatt årligen bjuda in anhörigkonsulterna till sektionernas APT, lagträffar eller andra verksamhetsnära forum. Planering finns också att lägga in NKA- (nationellt kompetenscentrum för anhöriga) utbildningar som en del i verksamheternas kompetensplaner.

Inom en av hemtjänstenheterna har tidigare funnits anhörigombud med ett särskilt ansvar att stödja kollegorna i mötet med anhöriga. Det finns nu planer på att återigen mer aktivt börja arbeta med dessa under 2025 och framåt. För samtliga medarbetare inom hemtjänst och hemsjukvård ingår det att ha anhörigperspektiv och ge stöd till anhöriga. Vid komplexa ärenden där anhörig är involverad bjuds anhörigkonsulanten ut till berörd sektion för råd och stöd. I ordinärt boende har anhörigperspektivet lyfts från flertalet av verksamheterna som både angeläget och något som kräver fortsatt förbättring.

Inom särskilt boende kommer avdelningens ledningsgrupp göra en analys av de boenden som ligger lågt på frågorna som berör anhörigperspektivet utifrån brukarundersökningens resultat. Utifrån denna analys bedömer ledningsgruppen om riktade insatser ska göras.

Hälsa och förebyggande har under 2024 haft gemensam workshop med avdelningens enhetschefer och sektionschefer för att ytterligare belysa respektive sektions fortsatta arbete med strategin. Ett antal aktiviteter kopplat till strategin har därmed tagits fram för fortsatt arbete 2025.

Kunskap och kompetens

Inom avdelningarna sker löpande arbete med att hålla kunskapen kring anhöriga och anhörigperspektivet levande och uppdaterad. Det har bland annat skett genom utbildningsinsatser i form av webbutbildningar och föreläsningar till både chefer och medarbetare. Fokus har bland annat varit vilka rättigheter anhöriga har. Förvaltningens framtagna webbutbildning och utbildningsfilm används kontinuerligt i verksamheterna och särskilt för introduktion av nyanställda i de olika avdelningarna. Anhörigperspektivet finns även integrerat i andra moment så som vid till exempel utbildning i handläggningsmetodik för biståndshandläggarna. En slutsats är att kunskapen och kompetens behöver förstärkas ytterligare och att arbetet som gjort under 2024 behöver fortlöpa under 2025 och framåt.

Samverkan och samordning

Utvecklingen av Seniorens hus baseras på ett helhetstänk kring Malmöbon och anhörigkonsulenter har därför funnits på plats på Seniorens hus på Tuppen varje måndag under våren och hösten. Detta har även stärkt anhörigkompetensen hos medarbetarna på Seniorens hus/Tuppen genom möjlighet till handledning. Anhörigkonsulenternas kompetens har också synliggjorts genom att funktionerna bjudit in sig till ledningsgrupper i andra avdelningar för att stärka samarbetet ytterligare.

Biståndshandläggare ställer frågan till anhöriga om det finns behov av stöd eller avlastning. Detta kan ske vid strukturerade uppföljningar av brukares insatser, eller vid annan kontakt där indikation finns på att det kan finnas ett behov hos den anhörige. Biståndshandläggarens utgångspunkt, vilken även förtydligas i riktlinjerna, är att varje situation som anhörig respektive den enskilde befinner sig i är unik. Utgångspunkten är att en anhörig själv avgör hur stort ansvar hen vill ta för att vårda, bistå och stödja den enskilde. I de fall biståndshandläggaren finner det lämpligt förmedlas kontakt till andra funktioner inom organisationen, som exempelvis till anhörigkonsulent.

Avdelningen för särskilt boende arbetar aktivt med teamfrågan i alla områden som finns i avdelningsplanen. Vissa verksamheter har under året bjudit in anhörigkonsulenter för riktade insatser och stöd i verksamheten.

Tillgänglighet

Dagverksamheterna har under året startat upp träffpunkter för personer med demenssjukdom och deras anhöriga. Här finns det möjlighet att utan biståndsbeslut komma för en stunds samvaro med andra i liknande situation samt få mer information om insatsen dagverksamhet. På dagverksamheternas anhörigträffar under våren och hösten har anhöriga haft möjlighet att besvara en enkät angående upplevd kvalitet av dagverksamheten. Resultatet visade på en mycket hög nöjdhet hos respondenterna. Vidare har det erbjudits samtalsgrupper för anhöriga under temat *konst, kultur och anhörigskap* i samarbete mellan de öppna mötesplatserna samt förvaltningens anhörigkonsulenter. Information om grupperna har publicerats i tidningen Vi tillsammans samt på malmo.se

Inom avdelningen för myndighet har under 2024 en av flera aktiviteter handlat om att höja kompetensen kring klarspråk. Syftet är att göra informationen mer lättförståelig för Malmöborna. Det pågår även ett utvecklingsarbete i syfte att förenkla för Malmöbon att kunna preliminärt beräkna sina avgifter direkt på malmo.se. Ett annat utvecklingsarbete som genomförts är förenkling av utredningar rörande ansökningar om särskilt boende från andra kommuner. Under 2024 har även ett utvecklingsarbete påbörjats i syfte att under kommande år kunna implementera en e-tjänst för ansökan om trygghetslarm, vilket förväntas göra tjänsten mer tillgänglig för Malmöborna.

Uppföljning och bedömning av bidragen till kommunfullmäktigemålen

Målområde - En grön stad som leder klimatomställningen

Kommunfullmäktigemål - Malmö är en föregångare när det gäller minskade utsläpp av växthusgaser och är en klimatneutral stad 2030

Uppföljning av bidrag till kommunfullmäktigemålet

Växthusgasutsläpp från resor och transporter

Nämnden utgår från Malmö stads mötes- och resepolicy med åtföljande riktlinjer.

Taxi

Enligt riktlinjerna kan taxi användas vid resor längre än fem kilometer. Taxi kan väljas för kortare sträckor om särskilda skäl finns, alternativt om det saknas kollektiva färdmedel och tillgång till Malmö stads cyklar, bilar eller bilpoolsbilar. Inom nämndens verksamheter uppstår ibland behov av bud med taxi vid till exempel försenade matleveranser och transport av bland annat blodprover. Bud och andra typer av viktiga hembesök kan ibland betyda att taxiresor under 5 km är nödvändiga för att patient- och brukarsäkerhet ska säkerställas. Under året har serviceförvaltningen bytt verksamhetssystem och statistiken har med anledning av detta inte varit tillgänglig för nämnderna. Det pågår nu ett arbete med att denna statistik ska läggas in i Qlicksense, så att nämnderna kan få ut denna information löpande. Arbetet med detta har inte blivit klart och det finns begränsad statistik att använda till årsanalysen. För 2024 finns det statistik för månaderna januari och februari. För dessa månader ligger resandet i stort på samma nivå som för 2023 där taxiresandet mer än halverats jämfört med 2019. Pandemiåren innebar att resandet minskade ännu kraftigare, men lämpar sig inte för jämförelser. För 2024 saknas helårsstatistiken som hade behövts för att göra en bedömning för att kunna analysera om nämnden lyckats bibehålla en ny normalnivå, eller om det är en återgång mot högre nivåer.

Vid analys av nämndens utgifter för resor för anställda och förtroendevalda framgår att kostnaderna för 2024 har minskat med 10 procent jämfört med 2023. Vid en jämförelse mellan 2024 och 2019 är motsvarar kostnadsminskning 61 procent. Att kostnaderna minskar är positivt då det indikerar att resandet med taxi har fortsatt att minska. Det är däremot inte möjligt att analysera hur dessa resor fördelar sig på resta sträckor. Slutsatsen är ändå den att nämndens resvanor har förändrats jämfört med hur de såg ut innan pandemin.

Flyg

Det har inte genomförts några inrikesflygresor under 2024. Resor till bland annat Stockholm och Göteborg har skett med tåg. Under 2024 har flyg bokats för utlandsresor till Island, Rumänien och Kroatien.

Resor med egen bil

Enligt riktlinjerna ska användande av privat bil undvikas. Uppgifterna baseras på inlämnade reseräkningar och utbetalningsdatum och inte när resandet faktiskt ägde rum. En försvårande faktor när det gäller att analysera resandet med egen bil är att reseräkningar registreras i efterhand. Detta innebär att helårsstatistiken justeras löpande. I årsanalys 2023 redovisades 11 504 körda kilometer med egen bil. Denna siffra är nu uppe i drygt 13 689 körda kilometer. Hittills för 2024 har 12 706 kilometer redovisats. Detta innebär en ökning med 1200 kilometer, vilket motsvarar en ökning med 10 procent.

Fordonsstrategi för Malmö stad

En fordonsstrategi för staden har antagits för att ge en effektiv styrning av stadens interna fordonsflotta. Fordonsstrategins huvudspår är att elektrifiera samt effektivisera användningen av stadens fordonsflotta bestående av personbilar, lätta och tunga transportfordon och arbetsmaskiner. Under 2024 har arbetet med att implementera strategin påbörjats, och detta arbete leds av Malmö leasing. I samband med beslut om fordonsstrategin beslutades det även att en ny funktion, fordonsstrateg, skulle inrättas inom stadens nämnder. Dessa ska fungera som Malmö leasings kontaktpunkt för arbetet med fordonsstrategin. Detta förväntas leda till ökad uppsikt över nämndens fordonsanvändning och transportbehov. En fordonsstrateg är utsedd inom organisationen och under hösten har Malmö leasing börjat att kalla stadens fordonsstrateger till möten. Vidare har fordonsstrategerna från det sociala klustret förts samman inom ramen för genomlysningsarbetet som pågår tillsammans med miljöförvaltningen.

Utvecklingen avseende att minska växthusgasutsläppen från resor går delvis enligt plan, och nämnden kommer fortsätta att arbeta för att agera i enlighet med Malmö stads mötes- och resepolicy.

Genomlysning

Nämnden har påbörjat en genomlysning tillsammans med miljönämnden, arbetsmarknads- och socialnämnden och funktionsstödsnämnden. Genomlysningen syftar till att identifiera vilka effektiva och värdeskapande åtgärder som kan prioriteras i det fortsatta arbetet för att göra förflyttningar i enlighet med stadens miljöprogram och kommunfullmäktigemål.

Genomlysningen utgår från de prioriterade områdena i färdplanen för nettonoll som syftar till att reducera växthusgasutsläppen från Malmö stads organisation. Genomlysningen tar avstamp i de utsläppsprofiler som miljönämnden har tagit fram för stadens nämnder genom en klimatspendanalys. Att förvaltningsövergripande genomföra en kartläggning med stöd av miljöförvaltningen är ett nytt arbetssätt som testas för att öka kunskapen kring socialnämndernas klimatpåverkan och identifiera vilka

åtgärder som ger störst effekter.

Analys har påbörjats inom fyra av de prioriterade områdena. I arbetet hittills har fokus varit på att analysera statistik, se över vad förvaltningen har rådighet att påverka och föra dialog med berörda nyckelpersoner med uppdrag inom exempelvis livsmedel, tjänsteresor och lokaler. I genomlysningen har vissa utvecklingsområden identifierats och nya kontaktytor skapats och förstärkts både mellan förvaltningar och internt. En rapport av genomlysningen kommer färdigställas under våren 2025. Då kommer den samlade bilden av behov och utvecklingsområden framåt presenteras.

Minskat avfall

Inom särskilt boende har Blombukettens boende arbetat med VA-syds rådgivningssatsning *Avfallssnåla verksamheter*. Den innebär att verksamheter coachas i att bli mer resurssmarta och minska sitt avfall. Utgångspunkten för arbetet är workshops som hålls av VA-syd. Först hålls en workshop med fokus på inspiration och kartläggning av avfallet som verksamheten skapar. Sedan hålls en uppföljande workshop där verksamheten väljer vad de vill fokusera på, och vilka åtgärder de vill genomföra. Baserat på detta skapas sedan en handlingsplan och en nollmätning görs. Efter detta går projektet över i genomförande för att sedan utvärderas. Arbetet på Blombuketten fokuserade på engångshandskar och inkontinensskydd. Verksamheterna kunde se minskat användande med cirka 20 respektive 30 procent. Det innebär utöver minskad klimatpåverkan dessutom minskade kostnader för verksamheten. Det kommer även informeras om goda exempel från projektet till andra verksamheter. Redan nu är fler verksamheter inom särskilt boende intresserade av att tillsammans med VA-syd arbeta med detta.

Växthusgasutsläpp från livsmedel

Inköp av livsmedel

Utsläppen från mat följs upp dels genom arbetet med matsvinn, dels genom inköpen av livsmedel. Den statistik som nämnden har att tillgå gällande inköpen av livsmedel sammanställs övergripande och uppgifterna finns att hämta från verktyget miljöbarometern där miljöförvaltningen publicerar statistiken. Sedan denna infördes så har två förändringar skett; en justering av beräkningsmodellen för vissa livsmedel 2021, samt en övergång från att redovisa värdet med två decimaler till att avrunda värdet till en decimal. Sammantaget innebär dessa två förändringar att nämndens resultat är oförändrat för perioden 2021–2023 på 2,0 CO₂ekv/kg livsmedel. För 2024 har värdet minskat något till 1,9 CO₂ekv/kg.

Hållbar mat och hållbara måltider

Ett arbete med att ta fram en riktlinje för hållbar mat och hållbara måltider har påbörjats under året. I arbetet som leds av miljöförvaltningen har förutom hälsa-, vård- och omsorgsförvaltningen, serviceförvaltningen, förskoleförvaltningen och stadskontoret genom upphandlingsenheten varit delaktiga. Syftet med riktlinjerna är att ta fram ett stöddokument för alla förvaltningar i staden som köper in, tillagar och serverar mat. Riktlinjerna ska:

- Säkerställa att Malmöborna får bra mat och måltider samt en god måltidsmiljö i de offentliga verksamheterna
- Säkerställa ekologisk, social och ekonomisk hållbarhet i Malmö stads måltidsverksamheter
- Säkerställa att maten i Malmö stads verksamheter har minsta möjliga negativa påverkan på miljö, klimat och de som producerar maten.

Arbetet med riktlinjerna förväntas bli färdigt under 2025 och ska fungera som ett stöd både för övergripande planering kopplat till mat, samt erbjuda stöd till de som beställer och lagar maten i verksamheterna.

Modell att utveckla måltiderna genom samarbete (MUMS)

På sju av nämndens särskilda boenden tillreds alla måltider på plats i verksamheten. Detta utförs av omvårdnadspersonal, vilkas kompetens inte huvudsakligen är kopplade till måltider. Inom hälsa-, vård- och omsorgsnämnden har måltidsenheten, organiserad inom särskilt boende, ansvar för merparten planering, inköp och tillagning av verksamheternas måltider. Där finns kompetens kring måltider samlad och där finns exempelvis dietister, måltidsutvecklare samt personalen på storköken.

På det särskilda boendet Päronskogen tillagas och serveras alla dygnets måltider av omvårdnadspersonalen, det vill säga undersköterskor och vårdbiträde. Frukost, lunch och kvällsmat samt 3–5 mellanmål erbjuds för de boende under hela dygnet. Råvaror beställs hem av omvårdnadspersonalen och tillagas på de respektive fyra avdelningarna. Projektet innebär ett nytt arbetssätt där samarbetet mellan Päronskogen och måltidsenheten ökar. Det nya arbetssättet innebär en ny arbetsfördelning mellan måltidspersonal och omvårdnadspersonal så att olika yrkesgrupper kan fokusera på de saker de är bäst på. Måltidspersonal arbetar med måltiderna hela vägen från köket till vårdavdelningarna och är på plats på Päronskogen. Genom att öka kompetensen i verksamheten kan ge en minskning av matsvinn genom noggrann kontroll av varor som lagras i kyl och frys, utgångsdatum, samt en aktiv planering för att ta till vara på rester. En annan vinst förväntas bli bättre avrop och beställningar via ramavtalade grossister. Projektiden är januari 2024 till och med oktober 2025. Projektet kommer att utvärderas under 2025.

Bedömning av bidrag till kommunfullmäktigemålet för året

 Delvis uppnått

Bedömningen är att bidraget till kommunfullmäktigemålet för 2024 har delvis uppnåtts.

Bedömningen baseras på en sammanvägd bedömning utifrån de åtaganden som nämnden har haft under 2024. Övervägande går de indikatorer som följs i positiv riktning.

Resultatet kopplat till växthusgasutsläpp från resor och transporter pekar på att nämndens arbete har fortsatt att bidra i positiv riktning. Det har inte genomförts några inrikesresor med flyg. Taxiresandet fortsätter att minska, även om jämförelsen i år har fått baseras på kostnader istället för resornas antal och längd som tidigare år. Det tyder på att nämndens resvanor avseende taxi håller på att befästas på en ny, mer än halverad, nivå efter pandemiåren.

Resultatet för arbetet med att minska växthusgasutsläpp från livsmedel visar på övergripande nivå en minskning växthusgasutsläppen per kilo livsmedel för 2024 jämfört med 2023. Nämnden har varit delaktigt i att ta fram stöddokument, i form av en ny riktlinje, för verksamheter som köper in, tillagar och serverar livsmedel. Detta ska ge stöttning till att minska klimatpåverkan av livsmedel verksamheterna. Nämndens arbete har syftat till att hitta nya arbetssätt för att stärka kompetensen i verksamheter där omsorgspersonal som förbereder och serverar måltider.

Nämnden har också påbörjat en genomlysning tillsammans med miljönämnden, arbetsmarknads- och socialnämnden och funktionsstödsnämnden. Genomlysningen syftar till att identifiera vilka effektiva och värdeskapande åtgärder som kan prioriteras i det fortsatta arbetet för att göra förflyttningar i enlighet med stadens miljöprogram och kommunfullmäktigemål.

Bedömning av förväntad förflyttning för mandatperioden

Bedömningen är att bidraget till kommunfullmäktigemålet förväntas leda till önskad förflyttning i riktning mot kommunfullmäktigemålet för mandatperioden.

Bedömningen baseras på att de indikatorer som följs övervägande går i positiv riktning. Under kommande år förväntas resultatet av nämndens arbete innebära en fortsatt förflyttning för mandatperioden.

Nämnden har också påbörjat en genomlysning tillsammans med miljönämnden, arbetsmarknads- och socialnämnden och funktionsstödsnämnden. Genomlysningen syftar till att identifiera vilka effektiva och värdeskapande åtgärder som kan prioriteras i det fortsatta arbetet för att göra förflyttningar i enlighet med stadens miljöprogram och kommunfullmäktigemål.

Kommunfullmäktigemål - Malmö stad arbetar för en långsiktigt hållbar elförsörjning samt ökad energieffektivisering

Uppföljning av bidrag till kommunfullmäktigemålet

Nämnden följer stadens övergripande arbete utifrån beslutat miljöprogram, energistrategi och att en koldioxidbudget ska inarbetas i Malmö stads ordinarie budgetstruktur. Vidare ska Malmö försörjas till 100 procent av återvunnen och förnybar energi till år 2030 och arbetet med solcellsnorm på kommunens fastigheter ska fortsätta.

Då nämnden inte äger de fastigheter inom vilka verksamheten bedrivs, kommer nämnden att följa de initiativ som tas av berörda nämnder och aktörer. Nämnden verkar för en långsiktigt hållbar elförsörjning samt ökad energieffektivisering genom att delta i samverkansforum för gröna avtal och mer energieffektiva lokaler som ansvariga nämnder för fastighetsfrågor och hyresavtal samordnar. Nämnden kommer att ta del av den utveckling som sker i form av uppföljning av gröna hyresavtal. Det har tidigare saknats uppföljning av de gröna bilagorna i hyresavtalen och Malmö stad har genom stadsfastigheter, som också ska genomföra uppföljningen, tagit fram en egen grön bilaga att använda vid förhandlingar om hyreskontrakt.

Bedömning av bidrag till kommunfullmäktigemålet för året

 Delvis uppnått

Bedömningen är att bidraget till kommunfullmäktigemålet för 2024 har delvis uppnått.

Bedömningen baseras på nämndens åtagande att följa de initiativ som tas av berörda nämnder och aktörer. Detta då nämnden inte äger de fastigheter där verksamheten bedrivs. Då initiativet med den nya gröna bilagan samt uppföljningen av dessa ännu inte har kommit i gång fullt ut är det för tidigt att utvärdera detta.

Bedömning av förväntad förflyttning för mandatperioden

Bedömningen är att bidraget till kommunfullmäktigemålet förväntas uppnås för mandatperioden.

Bedömningen baseras på att nämnden kommer fortsatt att följa de initiativ som tas av berörda nämnder och aktörer. Detta då nämnden inte äger de fastigheter där verksamheten bedrivs.

Målområde - En god organisation

Kommunfullmäktigemål - Malmö stad är en attraktiv och inkluderande arbetsgivare genom att säkerställa en god arbetsmiljö och trygga anställningar

Uppföljning av bidrag till kommunfullmäktigemålet

Systematiskt arbetsmiljöarbete

Nämnden ska bedriva ett systematiskt arbetsmiljöarbete som är ändamålsenligt anpassat efter verksamhetens förutsättningar och behov. Uppföljning sker kvalitativt på förvaltningsnivå i den årliga uppföljningen av det systematiska arbetsmiljöarbetet (SAM).

På övergripande nivå har förvaltningen genomfört nedanstående delar av det systematiska arbetsmiljöarbetet:

- Implementering av rutiner och vägledningar samt stöd till chefer på grund av åtgärder med anledning av Arbetsmiljöverkets inspektion 2021.
- Framtagande av övergripande riktlinje, rutin och stöddokument för hot och våld.
- Förtydliga lokalsamordning och chefs roll, ansvar och samarbetsformer.
- Arbetet med att stärka chefers förutsättningar.
- Utvärdera vanliga frågeställningar kopplat till chef i beredskap och undersöka hur vissa frågeställningar kan minimeras för att minska onödiga samtal och därigenom minska arbetsbelastningen för chef i beredskap.

Lokalt har verksamheten bland annat fokuserat på att arbeta med friskfaktorer och att utveckla samarbetet mellan chefer och skyddsombud.

Den årliga uppföljningen av det systematiska arbetsmiljöarbetet i förvaltningens avdelningar visade att avdelningarna under 2025 kommer arbeta vidare med att skapa ökad struktur i uppföljningen av SAM, fokus på kontinuerlig dialog under året, den goda samverkan mellan chef och skyddsombud, formerna för APT, förbättra uppföljningen av riskbedömningar, samt chefers förutsättningar.

Nedanstående områden kommer arbetas vidare med på nämndsövergripande nivå:

- Revidera instruktion och frågeställningar i dialogmaterialet på alla nivåer för att tydligare rikta uppföljningen mot systematiskt arbetsmiljöarbete.
- Förtydliga och adressera forum för frågor som tas upp vid årlig uppföljning av SAM men som inte har bäring på det systematiska arbetsmiljöarbetet.

- Undersöka vilka digitala utbildningar i arbetsmiljöfrågor som kan underlätta och få i gång dialog på APT.

Chefers förutsättningar

Chefers förutsättningar ska stärkas enligt framtagna plan för mandatperioden. Förväntade effekter är en successivt lägre chefsomsättning och en positiv förflyttning av chefers upplevelser av den organisatoriska och sociala arbetsmiljön.

Chefsomsättningen under året var 16 procent, vilket motsvarar att 36 chefer avslutade sina tillsvidareanställningar i förvaltningen, varav åtta pensionsavgångar. Det är en minskning mot 2023 då 40 chefer lämnade förvaltningen, varav sex pensionsavgångar.

Hälften av pensionsavgångarna var i avdelningen för särskilt boende, som också redovisar en omsättning kopplad till omorganisation. Detta bidrog till att den totala chefsomsättningen i avdelningen ökade från 11,5 procent 2023 till 22,9 procent 2024, motsvarande 21 avgångar. Avdelning för ordinärt boende redovisar för andra året i följd en minskad chefsomsättning som för helåret uppmättes till 16,9 procent, motsvarande 15 avgångar. Detta kan jämföras med 2023 då 18 chefer slutade i ordinärt boende vilket motsvarade en personalomsättning på 21,3%.

I årets medarbetarenkät ställdes frågor till chefer om deras organisatoriska förutsättningar. Medelvärde för påståendet "Som helhet har jag bra organisatoriska förutsättningar för att utföra mitt arbete som chef" var 3,7 på en femgradig skala, och 3,6 bland sektionschefer. Följdfrågorna visade att cheferna främst upplever brist på tid och resurser för att utöva ledarskap och utföra sitt arbete.

Det höga antalet medarbetare per chef påverkar chefers förutsättningar, medarbetarnas arbetssituation och verksamhetens kvalitet. Under året har verksamhetsanalyser påbörjats för att minska antalet medarbetare per chef. Arbetet fortsätter kommande år med målet att nå stadens riktvärde för ett rimligt antal medarbetare per chef. Det kan dock visa sig att en högre chefstäthet är mer lämplig i vissa verksamheter.

Arbetet med att förbättra chefers förutsättningar sker i stor del i respektive avdelning utifrån behov. I flera av avdelningarna har frågan om olika typer av stöd till chefer varit ett område i fokus under första halvåret. Inom särskilt boende har nu varje sektion tillgång till verksamhetsnära administrativt stöd, uppdragsbeskrivningar har tagits fram och assistenter har rekryterats under året. Inom hemtjänst och hemsjukvård har professionsstödet utvecklats bland annat genom framtagande av uppdragsbeskrivning.

Inom ordinärt boende har även ett arbete genomförts för att tydliggöra och konkretisera uppdraget som första linjens chef. Syftet är att bättre kunna kommunicera uppdraget och förväntningarna på dessa chefer. En tjänstedesignmetod har använts för att identifiera behoven hos nyanställda sektionschefer under deras första år som ny chef. Åtgärder har tagits fram, inklusive fördjupningsträffar som ska ge en bättre förståelse för uppdraget som sektionschef inom hemtjänst och hemsjukvård. Dessa träffar innehåller

information om äldreomsorgens framväxt och tillhörande lagstiftning, samt reflektion och dialog om systematiskt arbetsmiljö- och kvalitetsarbete. Upplägget kommer att utvärderas för beslut om införande senare under 2025.

Bedömning av bidrag till kommunfullmäktigemålet för året

 Delvis uppnått

Bedömningen är att bidraget till kommunfullmäktigemålet för 2024 har delvis uppnått.

Bedömningen baseras främst på de åtgärder och aktiviteter som nämnden genomfört enligt planering för att utveckla och bedriva det systematiska arbetsmiljöarbetet (SAM) och arbetet med att stärka chefers förutsättningar. Chefsomsättningen har minskat från 2023 till 2024, men de mätbara indikatorerna är få eller används för första gången under året.

Bedömning av förväntad förflyttning för mandatperioden

Bedömningen är att bidraget till kommunfullmäktigemålet förväntas delvis leda till önskad förflyttning i riktning mot kommunfullmäktigemålet för mandatperioden. Bedömningen baseras på det arbete som skett hittills under mandatperioden och det fortsatta arbete som är planerat i nämndsbudget 2025. Arbetet med att öka chefstätheten kommer att vara ett viktigt bidrag till kommunfullmäktigemålet de kommande åren.

Kommunfullmäktigemål - Malmö stad arbetar för en god kompetensförsörjning, bland annat genom ökat samarbete mellan kommunens nämnder

Uppföljning av bidrag till kommunfullmäktigemålet

Sjuksköterska

Nämnden arbetar för en god kompetensförsörjning av sjuksköterskor, med ett särskilt fokus på att öka andelen specialistsjuksköterskor.

Påbörjade utvecklingsarbeten har fortsatt under året. En översyn av arbetssätt och prioriteringar fortgår där en av inriktningarna är att öka den patientnära tiden. Kompetensmodellen för sjuksköterskor i klinisk tjänst har implementerats och tillämpas i stora delar av berörd verksamhet. Behovet av specialistkompetens har analyserats och utmynnat i ett direktiv över vilka specialistinriktningar som ska premieras för anställning som specialistsjuksköterska i förvaltningen.

Personalomsättningen bland sjuksköterskor var under årets första hälft 23,7 procent, vilket är i linje med föregående år. I faktiska tal motsvarar det att 99 sjuksköterskor lämnade sina tillsvidareanställningar i förvaltningen, varav 13 pensionsavgångar. Under samma period nyrekryterades 106 tillsvidareanställda sjuksköterskor.

Övertidsarbetet utgjorde i genomsnitt 1,3 procent av den totala arbetstiden för sjuksköterskor under året, jämfört med 2,5 procent året innan.

Nyttjandet av extern bemanning motsvarade 10,2 procent av den totala arbetade tiden av sjuksköterskor under perioden januari till december. Omräknat till heltidstjänster motsvarade den inhyrda bemanningen 36 heltidsresurser. Motsvarande utfall för 2023 var 14,6 procent motsvarande 52 heltidsresurser. Antalet timmar utförda av extern bemanning minskade med 31 procent. Nämndens mål om att halvera antalet timmar som utförs av extern bemanning jämfört med 2023 uppnåddes därmed inte.

Nyttjandet av extern bemanning motsvarade 11 procent av den totala arbetade tiden av sjuksköterskor under perioden januari till december. Omräknat till heltidstjänster motsvarade den inhyrda bemanningen 36 heltidsresurser. Motsvarande utfall för 2023 var 14,6 procent motsvarande 52 heltidsresurser. Nämndens mål om att halvera antalet timmar som utförs av extern bemanning jämfört med 2023 uppnåddes därmed inte. Antalet timmar minskade med 31 procent.

Nyttjandet av extern bemanning under de bemanningskritiska månaderna juni till augusti var ungefär i nivå med sommaren 2023. Till skillnad från tidigare år tillämpade inte förvaltningen de särskilda beslut om extra ersättning för sjuksköterskor som ändrar sin semesterförläggning vid enstaka pass eller förskjutning av semestervecka. Det innebär att bemanningsbehovet i stället till viss del tillgodosågs med extern bemanning. Fördelarna är att semesterplaneringen för ordinarie personal inte störs, samt lägre kostnad.

Kostnaden för extern bemanning under året var 48 775 200 kr, vilket är 26,6 procent lägre än 2023. Utfallet påverkas av att priset för extern bemanning är högre 2024 än 2023.

Undersköterska

Nämnden arbetar med att öka antalet tillsvidareanställda undersköterskor i förhållande till antalet tillsvidareanställda vårdbiträden. Förhållandet mellan antal undersköterskor och vårdbiträden följs genom förändringen av den procentuella andelen tillsvidareanställda undersköterskor av det totala antalet tillsvidareanställda undersköterskor och vårdbiträden. I mars uppmättes andelen undersköterskor till 78,9 procent och i november till 79,7 procent. Sett ur ett flerårigt perspektiv är det en svagt uppåtgående trend. Antalet tillsvidareanställda undersköterskor ökade med 22 mellan mätpunkterna mars och november, medan antalet tillsvidareanställda vårdbiträden minskade med 29.

Andelen arbete som utförs av undersköterskor var i genomsnitt 65,6 procent under året, vilket är i linje med tidigare år.

Personalomsättningen bland undersköterskor var 10,2 procent under året, vilket är lägre än de senaste två åren. I faktiska tal motsvarar det att 292 undersköterskor lämnade sina tillsvidareanställningar i förvaltningen, varav 40 pensionsavgångar. Under året rekryterades 245 undersköterskor på tillsvidareanställningar. Under året har 71 vårdbiträden slutfört sina undersköterskestudier.

Förvaltningen fortsätter att utveckla samarbetet med gymnasie- och vuxenutbildningsförvaltningen. Med start under andra halvåret har förvaltningen en studie- och yrkesvägledare på deltid i syfte att stödja vårdbiträden och chefer i:

- formell kartläggning av vårdbiträdes bakgrund och i förekommande fall få en preliminär studieväg till framtida studier till undersköterska
- fördjupad kartläggning av medarbetare med påbörjad undersköterskeutbildning och skapa en individuell plan för dessa

Under 2025 kommer arbetet att fortsätta och planeras att utökas med syfte att säkerställa rätt kompetensplanering och möta framtida behov av undersköterskor i förvaltningen.

Under året inrättades befattningen specialistundersköterska för att möta behoven i samband med omställningen till nära vård. Syftet är att nyttja vårdpersonals kompetens mer effektivt och skapa utvecklingsmöjligheter för medarbetare, vilket höjer kvaliteten i verksamheten. Specialistundersköterskor får en tydligare roll och ansvar jämfört med undersköterskor, vilket hjälper till att möta ökade krav och behov inom vård och omsorg.

Språkutvecklande insatser

Arbete med språkutveckling är en del av det strategiska arbetet med verksamhetsutveckling och arbetsmiljö. Förvaltningen har säkrat ekonomiska medel för fortsatta språkutvecklande insatser de kommande

fem åren genom omställningsfonden. Det språkutvecklande arbetet bedrivs genom fyra huvudsakliga insatser:

Chefsutbildning: "Fem nycklar till en språkutvecklande arbetsplats" anordnas av Vård- och omsorgscollege och riktar sig till chefer. Utbildningen ger ökad förståelse för språkinläring och verktyg för att följa upp språkutvecklande arbete. Två uppdragsutbildningar och flera digitala utbildningstillfällen anordnades under 2024.

Utbildning i yrkessvenska: För medarbetare med svenska som andraspråk och som är i behov av att utveckla sin yrkessvenska. Under 2024 påbörjade 60 medarbetare studier, och knappt 50 beräknas avsluta utbildningen i januari. Omkring 20 bedöms behöva fortsätta utveckla sitt yrkesspråk.

Workshops: För alla medarbetare på arbetsplatser där sektionschef beslutat om insatsen. Under hösten 2024 anordnades workshops på fyra särskilda boenden med totalt 146 deltagande medarbetare och chefer.

Utbildning till språkombud: För medarbetare som fått särskilt uppdrag att stödja kollegors språkutveckling. Två utbildningar startade i november för 23 medarbetare inom avdelning för särskilt boende, med avslut i mars 2025.

Den nationella utredningen om språkrav i äldreomsorgen (Dir 2023:44) presenterades i december 2024 och är utsänd på remiss med sista svarstid i april. Förvaltningens planerade insatser är i linje med utredningens förslag.

Ökad förmåga att kompetens- och personalplanera

Implementeringen av resursmodellen inom hemtjänsten är avslutad och går nu in i en fas av utveckling och finjusteringar. Resultaten inkluderar mer ändamålsenlig bemanning, minskat övertidsarbete och minskad användning av timavlönade. Hemsjukvården, korttiden och särskilt boende har arbetat med att utveckla resursmodellen och anpassa resursområdenas dimensionering för att säkerställa effektiv användning av resurspass för att säkerställa en hållbar bemanning som möter verksamhetens behov. Detta har inneburit förändrad arbetstidsförläggning och schema. Förväntade effekter är förutom ett minskat behov av bemanningssjuksköterskor och övertid även förbättrade möjligheter till återhämtning under arbetspasset. När fler sjuksköterskor finns på plats kan arbetsuppgifterna fördelas på fler, vilket minskar risken för stress och skapar förutsättningar för en god arbetsmiljö.

Föregående års trend med minskad andel övertidsarbete utfört av sjuksköterskor, vårdbiträden och undersköterskor fortsatte under 2024 och är på den lägsta nivån sedan förvaltningen bildades. Bland omvårdnadspersonalen motsvarar övertidsarbetet 1 procent av all arbetad tid och bland sjuksköterskor är motsvarande utfall 1,3 procent. I förvaltningens övriga yrkesgrupper förekommer övertidsarbete bara i ringa omfattning eller inte alls.

Andelen timavlönad arbetstid minskade till i genomsnitt 6,2 procent under året jämfört med 6,7 procent 2023. Störst minskning noteras inom avdelning för ordinärt boende.

Strukturerade avgångssamtal

Inom ramen för det ESF-finansierade projektet Kompetensförsörjning genom att spegla Malmö intervjuas chefer som valt att säga upp sig. Lärdomarna förväntas bidra till Malmö stads fortsatta utveckling för breddad rekrytering och inkludering.

Bedömning av bidrag till kommunfullmäktigemålet för året

 Delvis uppnått

Bedömningen är att bidraget till kommunfullmäktigemålet för 2024 har delvis uppnåtts.

Bedömningen baseras på positiva förflyttningar i flertalet mätbara indikatorer, däribland minskad användning av extern sjuksköterskebemanning och timavlönad bemanning, minskad övertid och en högre andel undersköterskor av omvårdnadspersonalen. Även andra, icke mätbara åtgärder har genomförts som planerat, såsom inrättande av befattning specialistundersköterska och olika språkutvecklande insatser. Kompetensförsörjningen är emellertid en fortsatt utmaning för nämnden och stadigvarande effekter krävs för att bidraget till kommunfullmäktigemålet ska anses uppnått.

Bedömning av förväntad förflyttning för mandatperioden

Bedömningen är att bidraget till kommunfullmäktigemålet förväntas delvis leda till önskad förflyttning i riktning mot kommunfullmäktigemålet för mandatperioden. Bedömningen baseras på det arbete som skett hittills under mandatperioden och det fortsatta arbete som är planerat i nämndsbudget 2025.

Kommunfullmäktigemål - Malmö stad ger en god och likvärdig service

Uppföljning av bidrag till kommunfullmäktigemålet

Jämlik omsorg för äldre

Fördjupad jämlikhetsanalys

Jämlikhetsanalysen har undersökt orsaker till varför äldre Malmöbor födda utanför Norden har en lägre sannolikhet att ha biståndsbedömda insatser från nämnden än personer som är födda inom Norden. Under 2024 har en kvalitativ intervjustudie genomförts med äldre Malmöbor födda utanför Norden. Resultatet av studien samt tillhörande rapport har rapporterats till Hälsa-, vård- och omsorgsnämnden vid nämndens möte i augusti, (HVO-2024-2151). Slutsatserna nedan är utifrån de intervjuer som har gjorts med målgruppen.

Slutsatser

Resultaten från intervjuerna visar att det finns områden för nämnden att utveckla vidare i syfte att nå Malmöbor som den idag inte når. Att nå de Malmöbor som nämnden inte idag når med insatser, varken öppna eller biståndsbedömda, innebär att uppfylla nämndens juridiska ansvar (se exempelvis socialtjänstlagen, hälso- och sjukvårdslagen, regeringsformen) att erbjuda stöd och hjälp till alla kommunens invånare som har ett behov av stöd. Nämndens uppdrag behöver utföras och tillgängliggöras på ett sådant sätt att det kommer alla Malmöbor till del utifrån behov, oavsett förutsättningar att efterfråga det. Särskilt då resultaten av intervjuerna visar att den lägre sannolikheten inte beror på en ovilja att erhålla stöd från kommunen.

Analysen visar att bristande kunskaper i svenska språket skapar ett beroende och ibland behov av stöd med aktiviteter man skulle ha klarat av på egen hand om språket varit starkare. Detta riskerar att begränsa självständigheten samt att personer med behov av stöd från förvaltningen har begränsad förmåga att själva ansöka om det.

Kunskap om hur välfärdssystemet fungerar i Sverige har visat sig vara viktigt. Svårigheterna att orientera sig i det offentliga systemet riskerar att skapa utestängningsmekanismer. Dessa svårigheter framkommer oberoende av språkkunskaper i svenska även om sådana kunskaper givetvis underlättar. Språkkunskaper i svenska hänger till stora delar tillsammans med tid sedan invandring, detsamma verkar dock inte stämma för systemförståelsen då bristen på kunskap om denna framkommer hos både dem som bott i Sverige under lång tid och under kortare tid.

Som en del av svårigheterna att förstå det svenska välfärdssystemet framträder synen på hälso- och sjukvård fram. I de flesta länder är det sjukvården som tillhandahåller stöd för äldre. Detta bekräftas även i materialet. Många av de intervjuade ser sjukvården som vägen för att få stöd när man blir äldre. Majoriteten uppger att de skulle kontakta läkare eller vårdcentral om de var i behov av stöd. Även de som fått stöd från

kommunen vid utskrivning från sjukhusvistelse minns det som att hjälpen kom via sjukvården.

En återkommande uppfattning är att personer med bakgrund utanför Sverige inte vill ha stöd från kommunens äldreomsorg utan i stället vill ha hjälp av sina anhöriga. Intervjuerna i den här undersökningen slår hål på den myten. En stor del av de intervjuade framförde att de hellre vill ha hjälp från den offentliga äldreomsorgen än av sina anhöriga och att detta är en viktig del av att vara självständig. De informanter som uttryckte att de i första hand vill ha hjälp av sina anhöriga framhåller att detta endast är aktuellt "så länge de kan stå på benen" och uttrycker att de inte vill ha hjälp med kroppsligt eller intimt stöd från dem. Då är det i stället den kommunala äldreomsorgen som ligger närmast till hands.

Viljan att vara självständig framkommer i flera av intervjuerna. Informanterna själva uttrycker dessutom att de upplever detta som en kulturell skillnad jämfört med dem som är födda i Sverige. Det framkommer att det är ovant att behöva be om, eller ansöka om, hjälp och att man är van vid att man som äldre blir erbjuden det stöd man behöver. Förväntan av att bli erbjuden stöd kan även påverka kunskapen om hur det går till att erhålla det.

Slutsatserna av intervjuerna bekräftas dessutom till viss del utifrån inhämtad kunskap och erfarenhet från biståndshandläggare och avgiftshandläggare på avdelning myndighet. Framför allt resultaten gällande brist på kunskap kring specifika insatser och systemförståelsen vilket även hänger ihop med kunskaperna i språket bekräftas utifrån deras erfarenheter. Vid workshopparna framkom även resonemang kring att personer som är födda utanför Norden till följd av att deras kultur, religion eller tradition innefattar att äldre får hjälp av sina yngre släktingar har mindre stöd från den offentliga äldreomsorgen. Denna förklaringsmodell anses vara vedertagen, inte bara på aktuell förvaltning utan även i allmänhet.

Förslag på åtgärder

Eftersom relativt många av de intervjuade både hade osäkerheter kring hur de skulle kontakta förvaltningen och saknade delar av systemförståelsen så är en åtgärd att anpassa tjänster och arbetssätt med Malmöbon i fokus i högre grad. Konkret kan detta handla om att utveckla fler sätt att ta kontakt och ha kontakt med förvaltningen men också att utveckla det uppsökande arbetet.

Avgifter och hur avgifter för vård och omsorg beräknas var en återkommande fråga som skapade osäkerhet och troligtvis även höjer tröskeln för många äldre Malmöbor. Samtidigt visar den statistiska analysen att Malmöbor med lägre inkomst har färre antal insatser jämfört med de med högre inkomster. Dessa två faktorer innebär att arbetet med att tillgängliggöra avgiftsberäkningen på Malmö.se behöver fortlöpa enligt den framtagna planeringen.

I analysen av intervjuerna var det tydligt att utskrivning från sjukhus

fungerar så pass bra att många inte minns eller förstår att de har haft kontakt med kommunen utan majoriteten tror att det är sjukhuset som bestämt vilka åtgärder de ska ha. Generellt hade hela målgruppen äldre gynnats av ett än mer strukturerat samarbete med primärvården. En av flera delar här kan vara att utveckla det påbörjade arbetet med Seniorens hus och förverkliga tanken om samlokalisering med såväl vårdcentral samt andra funktioner.

I intervjuerna var det tydligt att relativt många hade en tydlig geografiskt lokal anknytning och trygghet i vardagen. Utifrån tanken om att nämnden behöver närma sig Malmöbon utifrån där den är och att samtidigt sänka tröskeln in till förvaltningen skulle nämnden behöva utarbeta fler samarbeten med olika lokala aktörer i närområdena i staden.

Analysen visade också att kultur och religion inte verkar vara en relevant förklaringsmodell till varför äldre Malmöbor som är födda utomlands har mindre hjälp från förvaltningen än de födda i Sverige. Detta innebär att kompetensutveckling om olika gruppers förutsättningar utifrån resultaten behövs. Det behövs även kompetensutveckling i rättighetsbaserat arbetssätt då det innebär ett perspektivskifte där vi som offentlig verksamhet tar ansvar som skyldighetsbärare för att Malmöborna, dvs rättighetsbärarna, ska få det stöd de är i behov av och har rätt till – oavsett socioekonomiska faktorer så som födelseland.

Mänskliga rättigheter

Under 2024 har arbetet med implementering av MR-policyn och framtagandet av ett hållbart och långsiktigt MR-arbete i förvaltningen fortsatt. Eftersom det inte finns något internt stödmaterial som förtydligar vad ett rättighetsbaserat arbetssätt innebär för Malmö stad och vad de vägledande principerna innebär för stadens olika verksamheter blir det i praktiken upp till varje förvaltning att hitta strategier för att fylla detta gap. Utvecklingsarbetet har därför inriktats på kunskapsinhämtning för att den långsiktiga planeringen ska bygga på bästa tillgängliga kunskap, vetenskap och beprövad erfarenhet. Kunskapsinhämtningen har dels skett genom att samla in och bearbeta rapporter, artiklar och annat material inom området, dels genom interna dialoger och workshops. Löpande samverkan sker också tillsammans med funktionsstödsförvaltningen och arbetsmarknads- och socialförvaltningen i syfte att inspirera, lära av varandra och hitta plattformar för samarbeten inom mänskliga rättighetsområdet. Förvaltningen har en löpande dialog med stadskontoret och diskuterar mänskliga rättigheter och MR-policyn i olika samverkansforum. Förvaltningen deltar i stadskontorets nätverksmöten utifrån policyn.

Kunskapsinhämtningen har resulterat i en planering som är inriktad på att stärka det systematiska arbetet med mänskliga rättigheter i förvaltningen, med fokus på att integrera de vägledande principerna i ordinarie styr- och uppföljningsprocesser. Under 2025 innebär detta att implementera de vägledande principerna i intern kontrollplan och avdelningsplanering, vidareutveckling av hållbara stödstrukturer med syfte att möjliggöra ett långsiktigt systematiskt arbete som sker i ordinarie system samt kompetensutveckling av nyckelpersoner.

Nationella minoriteter och finskt förvaltningsområde

De nationella minoriteterna och minoritetsspråken är en del av Sveriges gemensamma kulturarv. Målet med den svenska minoritetspolitiken är att ge skydd för de nationella minoriteterna, stärka deras möjligheter till inflytande samt stödja minoritetsspråken så att de hålls levande. De nationella minoriteternas rättigheter regleras i lagen om nationella minoriteter och minoritetsspråk (minoritetslagen). Därtill är Malmö stad sedan 2015 del av det finska förvaltningsområdet (FFO).

Förvaltningsområden är geografiska områden där myndigheter har särskilda skyldigheter gentemot de nationella minoriteterna. I korthet innebär detta att Malmö stad har åtagit sig ett större ansvar för att skydda och främja det finska språket och att sverigefinska Malmöbor har utökade rättigheter att kommunicera på finska med Malmö stad samt rätt till äldreomsorg på finska.

Under mandatperioden ska nämnden fortsatt arbeta med att tillgodose de nationella minoriteternas rättigheter vilket görs utifrån en planering baserad på prioriterade områden. Under 2024 har det huvudsakliga utvecklingsarbetet omfattats av nedan områden.

Samråd och samverkan

En viktig del i det systematiska arbetet med nationella minoriteter är att regelbundet och strukturerat ta del av målgruppens behov och efterfrågan kopplat till förvaltningens ansvarsområden. Under 2024 har ett fokusområdessamråd riktat mot den sverigefinska minoriteten genomförts där representanter från förvaltningen svarade på inkomna frågor och informerade om olika verksamhetsområden. Synpunkter och önskemål från minoriteten är vägledande för vilka områden som förvaltningen fokuserar på utifrån rätten till äldreomsorg på finska. Genom samråd har det framförts önskemål att förvaltningen genomför en enkätundersökning för att ta reda på äldre sverigefinnars behov av service och omsorg inom äldreomsorgen nu och i framtiden. En digital enkät har tagits fram av extern konsult och marknadsförts i olika kanaler, exempelvis stadsbussar, sociala medier, mötesplatser och föreningar. Resultatrapport är under framtagande och resultat kommer att presenteras under 2025.

En gång per år arrangerar stadskontoret ett så kallat storsamråd som riktar sig till sverigefinska Malmöbor där samtliga fokusområdesförvaltningar deltar. Förvaltningarna berättar om sitt pågående arbete och återkopplar vad som skett sedan fokusområdessamrådet i respektive förvaltning. Minoriteten får framföra tankar och synpunkter om vilka områden de olika förvaltningarna bör satsa på framöver för att tillgodose rättigheterna och önskemål kopplat till dem. Årets samråd hade ett huvudsakligt fokus på revidering av programmet för den nationella minoriteten sverigefinnar. I diskussioner rörande äldreomsorg lyftes bland annat önskemål om att utvärdera språkutbildningen i vårdfinska. Det framfördes att språket är mycket viktigt för den sverigefinska minoriteten och att olika satsningar som handlar om att hålla i gång språket är viktiga. I sammanhanget lyftes också önskemål om att kunna "flytta" personal som talar finska från olika hemtjänstområden. Det framfördes att radio och TV är viktigt för äldre personer och att det därför är angeläget att se till att teknisk utrustning

fungerar för exempelvis boende på vård- och omsorgsboenden. Det efterfrågas tillgång till hjälp med exempelvis att ställa in apparater eller att köpa abonnemang som till exempel inkluderar finsk TV.

Förvaltningen har deltagit i samråd tillsammans med stadskontoret och den judiska minoriteten i syfte att möjliggöra delaktighet i stadskontorets revideringsprocess avseende Program för den nationella minoriteten judar.

I samverkan med Romskt informations- och kunskapscenter (RIKC) har kunskapshöjande insatser genomförts för nämnd och förvaltningsledning i syfte att öka medvetenheten kring handlingsplanen för den nationella minoriteten romer, romsksvensk historia och svensk minoritetslagstiftning.

RIKC har bjudits in till ett frukostmöte av förvaltningens avdelning för hälsa- och förebyggande för fortsatt dialog och kompetensutveckling.

Språk och kultur för den sverigefinska minoriteten

I enlighet med minoritetslagstiftningen har sverigefinska Malmöbor rätt att använda finska vid muntliga och skriftliga kontakter med kommunen. Via samråd har minoriteten framfört önskemål att förvaltningen tillhandahåller en finskspråkig kontaktperson som kan kontaktas vid frågor. Förvaltningen har mött önskemålet och utsett en sådan funktion. Ytterligare önskemål har rört information om vilka aktiviteter som erbjuds på mötesplatserna. För att möta önskemålet skickas det ut veckobrev med information om aktiviteter på mötesplatserna.

För att möjliggöra tillgång till finska kulturaktiviteter har förvaltningen köpt in licens till kultur- och aktivitetsprogrammet Sävelsirkku som kan användas på förvaltningens öppna mötesplatser för seniorer.

Under 2024 har medarbetare i hemtjänst och på vård- och omsorgsboenden med finsk profil genomgått språkkurser i vårdfinska. Både grundkurs och fortsättningskurs har genomförts. Detta syftar till att kunna möta rätten att tala finska med kommunen då rekrytering av vård- och omsorgspersonal är utmanande i allmänhet och personal med finsk språkkompetens i synnerhet. Kurserna kommer att utvärderas av både Finlandsinstitutet och Malmö stad under 2025. En uppföljning av resultatet har även efterfrågats vid samråd med den finska minoriteten.

Under året har förvaltningen fortsatt att arbeta med att tillgängliggöra finsk kultur för äldre sverigefinska Malmöbor. Detta har gjorts bland annat genom att en trubadur uppträtt på vård- och omsorgsboenden med finsk profil och att den finska självständighetsdagen har uppmärksamats med firande. Även de öppna mötesplatserna har olika finska kulturevenemang, bastubad, finsk samtalsgrupp för seniorer med mera.

Nöjdhet med omvårdnad, service och bemötande

Ordinärt boende

I 2024 års brukarundersökning förbättrades hemtjänstens resultat jämfört med förra året för 12 av 15 frågor medan det var oförändrat inom tre frågor. Den största ökningen jämfört med 2023 finns för Malmö del i frågorna om förtroende för personalen och om personalen tar hänsyn till brukarnas

åsikter och önskemål. I förhållande till genomsnittet för riket är andelen positiva svar i Malmö lägre för samtliga frågor utom en i årets undersökning, det gäller frågan om hur ofta brukaren träffar sin fasta omsorgskontakt.

Andelen positiva svar på frågan om brukarens sammantagna nöjdhet med hemtjänsten var oförändrad mellan 2023 och 2024, på 76 procent. Rikets genomsnitt har under samma period minskat från 86 till 85 procent. Svarsintervallet för alla Malmös hemtjänstsektioner sträcker sig för frågan om sammantagen nöjdhet i år från 56 till 95 procent. Förra året var intervallet 53 till 93 procent vilket innebär en förbättring i både det lägsta och det högsta resultatet. Den sammantagna nöjdheten var 76 procent bland män och 77 procent bland kvinnor, det kan jämföras med 79 procent för män och 75 procent för kvinnor förra året.

Tre nya frågor har tillkommit i undersökningen 2024: om personalen pratar och förstår svenska tillräckligt bra, om personalen har den kunskap och kompetens som behövs för att göra sitt arbete hos brukaren samt hur ofta brukaren träffar sin fasta omsorgskontakt. Malmö placerar sig ungefär i nivå med riket avseende svenska språket, i frågan om kunskap/kompetens hamnar Malmö något lägre och i frågan om fast omsorgskontakt är Malmös andel positiva svar, som angetts tidigare, väsentligt högre än rikets genomsnitt.

Särskilt boende

I 2024 års brukarundersökning förbättrades resultatet för Malmös särskilda boende i offentlig regi för 14 av 21 frågor medan det var oförändrat inom fem frågor och på en lägre nivå för två frågor. Möjligheten att få träffa sjuksköterska är den fråga som har ökat mest jämfört med 2023, men det syns även förbättringar bland annat när det gäller att träffa läkare, få information och förtroende för personalen. I förhållande till genomsnittet för riket för särskilt boende i offentlig regi hamnar Malmö på en högre andel positiva svar i 14 frågor, lägre i fyra och på samma nivå i fem frågor.

Andelen positiva svar på frågan om brukarens sammantagna nöjdhet med sitt äldreboende var 80 procent 2024, vilket kan jämföras med 77 procent förra året. Rikets genomsnitt har under samma period ökat från 78 till 79 procent. Svarsintervallet för alla Malmös särskilda boenden sträcker sig för frågan om sammantagen nöjdhet i år från 55 till 100 procent. Förra året var intervallet 29 till 100 procent vilket innebär en förbättring i det lägsta resultatet och en bibehållen nivå när det gäller det högsta resultatet. Den sammantagna nöjdheten inom Malmös alla särskilda boende var i år 79 procent bland män och 81 procent bland kvinnor, det kan jämföras med 74 procent för män och 79 procent för kvinnor förra året.

För särskilt boende har två nya frågor tillkommit i undersökningen 2024: om personalen pratar och förstår svenska tillräckligt bra samt om personalen har den kunskap och kompetens som behövs för att göra sitt arbete på boendet. Malmös äldreboende i offentlig regi placerar sig i nivå med riket avseende svenska språket och i frågan om kunskap/kompetens något högre än rikets genomsnitt.

Om brukarundersökningen

Brukarundersökningen genomförs av Socialstyrelsen och 2024 kom det från Malmö in 2 355 svar (54 procent) inom hemtjänsten och 784 svar (49 procent) inom särskilt boende. Det är ungefär på samma nivå som 2023, men en lägre nivå än innan pandemin. Det är fler som svarar på enkäten själv eller tillsammans med någon annan och färre där enbart annan person svarar under 2024 jämfört med innan pandemin. När det gäller hälsotillstånd har andelen som bedömer det som mycket gott/ganska gott ökat bland brukarna inom särskilt boende, både under det senaste året och över tid. Inom hemtjänsten har brukarnas egen bedömning av sitt hälsotillstånd varit relativt oförändrad.

Jämlik hälsa för äldre

Cities for better health

Tidigare Cities changing diabetes har under våren 2024 bytt namn till Cities for better health (CBH). Inom ramen för stadens arbete med CBH har förvaltningen fortsatt att arbeta med att höja kunskapsnivån i förvaltningen kring diabetes. Detta har skett genom en mängd olika insatser både i sektioner med många hemsjukvårdspatienter och i förvaltningen i stort. Kunskapshöjande insatser har skett brett och inkluderat de olika yrkesgrupper som kommer i kontakt med patientgruppen på olika sätt inom flera olika delar av förvaltningen både basutbildning och läkemedelsutbildning har genomförts vid ett flertal enheter och sektioner inom både särskilt boende, ordinärt boende, korttiderna, mötesplatserna och dagverksamheterna.

I förvaltningen har det också skett ett arbete med att implementera framtagna checklistor för patientgruppen. Checklistorna ska utgöra ett stöd och samtidigt bidra till att öka patientsäkerheten. Insatserna ger förutsättningar för att bidra till att öka likvärdigheten för patienterna och arbetet planeras därför att fortsätta framgent.

Externt har förvaltningen varit aktiv i flera sammanhang såväl regionalt som nationellt genom verksamhetsbesök, föreläsningar på konferenser, föreläsningar för politiker i andra regioner och för patientföreningar. Samverkan har fortsatt med ett flertal vårdcentraler i syfte att förbättra det gemensamma omhändertagandet av patientgruppen och skapa förbättrad förståelse för varandras respektive uppdrag. Genom att löpande träffas och bygga relationer mellan hemsjukvården och primärvården skapas förutsättningar för ökad trygghet hos patienterna samtidigt som meningsfullhet och arbetsmiljö kan förbättras. Konkreta förbättringar som skett för Malmöborna i Rosengård har fler hemsjukvårdspatienter fått sin diabetesdiagnos specificerad (typ 1 eller typ 2) vilket lett till att den enskilde patienten kan få bättre riktade insatser. Utifrån upparbetat samarbete har en vårdcentral i området uppmärksammat behovet i befolkningen och anställt ytterligare en diabetessjuksköterska som ska arbeta med primärprevention och kalla personer inom en viss åldersgrupp för screening. Arbetet med enskilda vårdcentraler har därför haft tydlig påverkan på Malmöbornas förutsättningar och likvärdiga tillgång till vård.

Under våren har förvaltningen anordnat workshop mellan diabetessjuksköterskor inom hemsjukvården och diabetessjuksköterskor i primärvården från tio olika vårdcentraler i Malmö. Syftet var att öka kännedom om varandras ansvarsområden och lära känna varandra och därigenom skapa bästa möjliga förutsättningar för samverkan på individnivå mellan respektive organisation. Workshopen och tidigare erfarenhetsutbyten visar att det finns relativt enkla saker i det vardagliga arbetet som behöver förbättras men som ger stor effekt för de gemensamma patienterna. Det handlar bland annat om att åtgärda brister i överföring av information mellan olika huvudmän. Det sker löpande ett utbyte och samverkan med Region Skånes diabetessamordnare, diabetesförbundet, andra kommuner och olika specialistfunktioner inom Region Skåne i syftet att utveckla såväl vården som det förebyggande arbetet inom diabetes.

Kopplat till Malmöborna har föreläsningar och utbyte skett, både på stadens mötesplatser för äldre och med olika föreningar. Syftet har varit att öka kunskapen kring diabetes och vad man själv kan göra och hur man kan stötta som anhörig.

Inom diabetesnätverket som finns i förvaltningen har arbetet under året inriktats på att ge stöd, råd och handledning till både omvårdnadspersonal, sjuksköterskor och biståndshandläggare. De konsultativa diabetessjuksköterskorna har kontinuerligt varit närvarande ute i hemsjukvårdsverksamheterna i staden för att underlätta handledning och kunna ge stöd i det dagliga arbetet.

Senioren hus

Senioren hus finns på mötesplatserna Seniorum på Rosengård och på Tuppen på Ribersborg. Syftet är att verka som en ingång till flera funktioner, till vilka äldre Malmöbor kan ha behov av att komma i kontakt med för att främja hälsa och bevara självständighet. Båda mötesplatserna har utifrån konceptet ett fördjupat samarbete med vårdcentraler i närområdet. På Seniorum i Rosengård har samarbetet med vårdcentralen inneburit utmaningar då vårdcentralen har haft bristande bemanning/sjukskrivningar och därmed haft svårt att avvara resurser till Senioren hus. På grund av detta har ett nytt samarbete med en ny vårdcentral i området inletts under hösten som planeras att fortsätta 2025.

I samarbete med vårdcentralerna har det anordnats föreläsningar och frågestunder på temat hälsa. Fokus har varit på minnesutredningar, osteoporos, högt blodtryck, artros, vad en äldremottagning på vårdcentralen erbjuder, psykisk hälsa, diabetes, välmående och sömn. Dietist har även informerat om kost och hälsa för äldre. Från andra samhällsviktiga funktioner har det bland annat kommit färdtjänsthandläggare som informerat om serviceresor och representant från Skånetrafiken har informerat om hur seniorer kan resa. Från Malmö stad har överförmyndaren varit på plats och pratat om att få god man och om att vara god man.

Från förvaltningens egna resurser har bland annat anhörigkonsulenterna

funnits på plats löpande en dag per vecka på Tuppen. Det har framförts önskemål från besökarna om att kunna diskutera existentiella frågor av olika slag och konsultativ psykiatriundersköterska har samtalsgrupp under namnet "Samtal om livet". Då det funnits stort intresse för dessa samtalsgrupper planeras nya omgångar till 2025. Det uppsökande arbetet har intensifierats under året i syfte att fler ska få kunskap om vad mötesplatserna under benämningen Seniorens hus erbjuder. I Rosengård har man särskilt haft fokus på att finnas och synas i centrum, i närliggande grönområden och på biblioteket och mötesplatsen har varit mobil med cykel på olika ställen där äldre rör sig i vardagen.

I tidningen Vi tillsammans har förvaltningen löpande haft teman utifrån konceptet Seniorens hus. I början av året var det fokus på hur man som äldre bättre kan ta hand om sig själv i tider av oro och med hänvisning till samtalsgrupper med psykiatriundersköterska. Ytterligare reportage har handlat om sömnens betydelse för hälsan samt ett inslag om anhörigkonsulenter och deras synlighet på Seniorens hus och vidare ingångar till stöd. Förvaltningen arbetar löpande med att utveckla arbetsformerna för att nå en allt bredare grupp av äldre Malmöbor genom olika typer av information och genom att arbeta uppsökande på olika sätt i staden för att ytterligare försöka bidra till att utjämna de klyftor som finns i hälsa, förutsättningar för hälsa och i tillgång till information. I detta arbete är samarbete internt och externt viktiga faktorer för att nå framgång. Internt pekar underlag och analys på att myndigheten och dess kontakt med äldre Malmöbor, deras närstående och anhöriga utgör en viktig arena för att fler ska få kunskap om vilka insatser som förvaltningen erbjuder, både biståndsbedömda och de insatser som är öppna för alla. På samma sätt ser förvaltningen att vårdcentralerna och deras kontakt med äldre Malmöbor är ytterligare en viktig kanal för att nå målgruppen. Nyckeln är till stora delar ett aktivt löpande arbete med olika metoder i olika områden för att nå framgång. Det genomförs ett omfattande nätverkande kring Seniorens hus för att hitta fler samarbetsparter och för att göra konceptet känt så att fler Malmöbor kan ha nytta av det som Seniorens hus har att erbjuda.

I Region Skånes budget för 2024 finns ett uppdrag om att starta pilot för äldrecentral i Skåne. Beslutet blev att genomföra pilot på en vårdcentral i Ystad kommun och en vårdcentral i Simrishamns kommun. Region Skåne har dock visat intresse för det arbete som redan gjorts i Malmö med vårdcentralerna inom ramen för Seniorens hus och det pågår fortsatt utbyte framgent. Seniorens hus tas även upp i nämndens lokalbehovsplan där man framåt ser behov av nya lokaler för att kunna utföra verksamheten tillsammans med andra aktörer och verka som en ingång för Malmöborna. I ärende Jämlikhetsanalys - Intervjustudie med seniora Malmöbor födda utanför Norden, pekas utveckling och ett mer konkret formaliserat samarbete med Region Skåne ut som ett av flera åtgärdsförslag. Åtgärdsförslaget är baserat dels på att konceptet Seniorens hus arbetar med ett än mer tydligt förebyggande fokus tillsammans med andra aktörer, dels för att arbetssättet i högre grad förväntas bidra till att säkra Malmöbornas likvärdiga tillgång till vård och omsorg.

Hälsofrämjande samtal

Sedan en längre tid erbjuds hälsofrämjande samtal till Malmöbor det år de fyller 80. Som en pilot 2023 testade en sektion inom avdelning för myndighet att erbjuda alla brukare oavsett ålder som beviljats trygghetslarm ett hälsofrämjande samtal. Utfallet blev dock att relativt få personer deltog. Under 2024 har arbetet utökats till att omfatta brukare i hela staden. Planen var att en utvärdering av detta arbete skulle göras under våren 2024 men underlaget var inte tillräckligt för att en sådan utvärdering skulle vara möjlig. Ett fortsatt fokus under 2024 var att erbjudandet gick ut till alla personer som beviljats trygghetslarm samt att i en sektion testa att även erbjuda helt nya brukare som ansökt om bistånd från hemmet oavsett vilken typ av insatser som beviljats. Under 2024 genomfördes drygt 30 hälsofrämjande samtal för denna målgrupp. Projektet har förlängts till våren 2025 för att sedan utvärderas. Därefter tas ställning till en eventuell övergång till permanent verksamhet.

Kognitiv svikt och stjärnmärkning

Under 2025 kommer fler stjärninstruktörer att utbildas med ambitionen att alla gruppboenden för personer med demenssjukdom är stjärnmärkta. Det pågår ett fortlöpande arbete att upprätthålla stjärnmärkningen på boendena i offentlig regi som redan är stjärnmärkta. För att möta målgruppen med kognitiv svikt pågår även breddutbildning inom Terapeutisk Möte med Aggression (TERMA) som till stora delar handlar om ett individanpassat och lågaffektivt bemötande.

Digitalisering som en del av verksamhetens utveckling

Säkra digitala möten

Arbetet med att erbjuda säkra digitala möten inom nämndens verksamheter har fortlöpt under året och syftar till att öka den digitala tillgängligheten för Malmöbor. Tjänsten ger Malmö stads verksamheter och medborgare tillgång till en lösning för digitala möten som på ett säkert sätt kan hantera känsliga personuppgifter och material som innehåller sekretess i tal och video. Cirka 170 medarbetare i ordinärt boende och särskilt boende har genomfört 800 digitala möten under 2024 inom ramen för kommunal hemsjukvård och för insatser enligt socialtjänstlagen. Exempel på områden där säkra digitala möten används är inom eller mellan yrkesgrupper i förvaltningen eller över förvaltningsgränser inom staden. Tjänsten har även testats i mindre skala med externa aktörer, både i utbyte med olika delar av Region Skånes verksamheter samt vid möten som inkluderar Malmöbor och deras anhöriga med gott resultat. Att kunna genomföra säkra digitala möten underlättar till stor del till exempel när en samordnad individuell plan ska upprättas. Detta innebär att restid kan kapas och anhöriga kan delta på distans.

E-lås

Arbetet med införandet av e-lås har pågått under hela 2024 och i januari 2025 ska e-lås vara införda i samtliga hemtjänstsektioner. Införandet har inneburit att samtliga brukare med insatser ska ha fått en förfrågan om e-lås och montering har skett hos brukare som tackat ja till e-lås och där det varit möjligt att montera ett e-lås utan risk för åverkan på dörr. Detta innebär att täckningsgraden av e-lås varierar mellan olika sektioner.

Effekterna av e-lås består av minskad nyckelhantering i takt med att nycklar har kunnat återlämnas till brukare, minskad tidsåtgång för hemtjänstens medarbetare i takt med hälso- och sjukvårdspersonalen själva kan öppna hos brukare utan hjälp av hemtjänstens medarbetare. För att öka effekterna av e-lås kommer ett fortsatt arbete ske för att undersöka möjligheterna att öka täckningsgraden. Detta kommer ske genom att arbeta för att e-lås även ska finnas på portarna i flerfamiljshus samt genom fortsatt utredning kring fler möjligheter som kan leda till ökad täckningsgrad. I november 2024 har cirka 4900 av ca 8000 brukare e-lås.

Digital tillgänglighet för brukare och anhöriga

Förhoppningen var att under 2024 arbeta med en målbild för den digitala tillgängligheten och kontaktytan för Malmöbon. Frågan har hanterats genom att bevaka pågående arbete i staden med relaterade frågor och nämndens behov har lyfts i de forum där dialog har skett. Frågan är fortsatt aktuell och arbetet kommer fortsätta under 2025.

Digital signering

Införandet av digital signering för läkemedelshantering har nu genomförts i stora delar av förvaltningen och planen är att samtliga verksamheter inom korttiden ska vara färdiga med implementering under december 2024. I det initiala införandet av digital signering kunde effekter som minskade läkemedelsavvikelser identifieras och i takt med att fler verksamheter använder digital signering och att verksamheterna inom särskilt boende får tillgång till mer stabil uppkoppling till Wifi är förhoppningen att den positiva effekten av minskade avvikelser ska fortsätta. När digital signering är implementerat i allt större delar av nämndens verksamheter kan fokus skifta från implementering till utveckling med syfte att bidra till en säkrare läkemedelshantering.

Bedömning av bidrag till kommunfullmäktigemålet för året

Uppnåtts

Bedömningen är att bidraget till kommunfullmäktigemålet för 2024 har uppnåtts. Bedömningen baseras på att majoriteten av redovisade områden har genomförts så som planerat och därigenom bidragit till måluppfyllelse om god och likvärdig service antingen direkt via förbättrade resultat eller indirekt via förutsättningar som bidrar till likvärdighet. Direkta åtgärder riktade mot Malmöborna så som exempelvis hälsofrämjande samtal, arbetet inom cities for better health, arbetet med Seniorens hus och nationella minoriteter har bidragit till ökad likvärdighet. Mer indirekta åtgärder för att öka likvärdigheten har genomförts genom kvalitativ intervjustudie med Malmöbor födda utanför Norden. Intervjustudien visade att för gruppen födda utanför Norden innebär bristande språkkunskaper och förståelse för välfärdssystemet i Sverige att en utestängningsmekanism skapas. Detta bidrar i sin tur till ojämlik tillgång till vård och omsorg vilket påverkar likvärdigheten i staden för en stor grupp människor som också förväntas öka i antal framgent. Nämnden har nu genom denna nya kunskap som den kvalitativa intervjustudien gett, förutsättningar att genomföra de insatser som föreslagits i studien för att förbättra likvärdigheten.

Konceptet Seniorens hus är ytterligare ett exempel på hur nämnden bidrar med god och framförallt likvärdig service genom ett aktivt arbete att sänka trösklarna för att komma i kontakt med förvaltningens olika verksamheter och olika externa aktörer som tillsammans med nämnden har möjlighet att påverka målgruppen välmående och livskvalitet.

I Socialstyrelsens brukarundersökning för 2024 förbättrades hemtjänstens resultat jämfört med förra året för 12 av 15 frågor och inom särskilt boende i offentlig regi förbättrades resultatet för 14 av 21 frågor. Utifrån det förbättrade resultatet i undersökningen har nämnden bidragit till att staden ger god service inom verksamheter riktade mot äldre Malmöbor och deras anhöriga.

Bedömning av förväntad förflyttning för mandatperioden

Bedömningen är att bidraget till kommunfullmäktigemålet förväntas delvis leda till önskad förflyttning i riktning mot kommunfullmäktigemålet för mandatperioden. Bedömningen baseras på det arbete som hittills skett under mandatperioden och det fortsatta arbete som är planerat i nämndsbudget 2025. Nämndens fokus på den nya socialtjänstlagen och stadens satsningar riktade mot målgruppen är viktiga förutsättningar för att påverka nämndens möjligheter bidra till målet genom sin verksamhet. Lagens samlade intentioner och åtgärder i staden som syftar till att ge äldre fler friska levnadsår påverkar hur många äldre som behöver insatser från nämnden. Utifrån att antalet äldre ökar i stor omfattning den kommande tio årsperioden är en utveckling mot att en lägre andel äldre behöver insatser från nämnden avgörande för nämndens möjligheter att bidra till målet. Nämndens egna mätningar visar att de som har insatser från nämnden över tid har allt mer omfattande behov vilket påverkar både behovet av kompetens och resurser för att kunna ge god och likvärdig service. Förflyttningen mot en god och likvärdig service är för nämnden också beroende av kompetensförsörjning i förhållande till behovet samt hur väl nämnden lyckas ta till vara på välfärdsteknikens möjligheter.

Förflyttningen mot en god och likvärdig service är också beroende av hur staden i stort samarbetar kring gruppen äldre Malmöbor genom exempelvis WHO åldersvänliga städer och lokal utveckling. Äldre malmöbor och deras behov behöver i större utsträckning tas tillvara i syfte att förlänga antalet friska levnadsår och fördröja behovet av insatser. Detta gynnar inte bara Hälsa-, vård- och omsorgsnämnden utan hela staden i stort och givetvis de äldre Malmöborna.

Redovisning av budgetuppdrag

Målområde - En god organisation

Hälsa-, vård- och omsorgsnämnden ges i uppdrag att fortsätta arbeta för ett minskat användande av extern bemanning i nämndens verksamheter

Nyttjandet av extern bemanning motsvarade 10,2 procent av den totala arbetade tiden av sjuksköterskor under perioden januari till december. Omräknat till heltidstjänster motsvarade den inhyrda bemanningen i genomsnitt 36 heltidsresurser. Motsvarande utfall för 2023 var 14,6 procent motsvarande 52 heltidsresurser. Antalet timmar utförda av extern bemanning minskade med 31 procent.

Nyttjandet av extern bemanning motsvarade 11 procent av den totala arbetade tiden av sjuksköterskor under perioden januari till december. Omräknat till heltidstjänster motsvarade den inhyrda bemanningen 36 heltidsresurser. Motsvarande utfall för 2023 var 14,6 procent motsvarande 52 heltidsresurser. Nämndens mål om att halvera antalet timmar som utförs av extern bemanning jämfört med 2023 uppnåddes därmed inte. Antalet timmar minskade med 31 procent.

Nyttjandet av extern bemanning under de bemanningskritiska månaderna juni till augusti var ungefär i nivå med sommaren 2023. Till skillnad från tidigare år tillämpade inte förvaltningen de särskilda beslut om extra ersättning för sjuksköterskor som ändrar sin semesterförläggning vid enstaka pass eller förskjutning av semestervecka. Det innebär att bemanningsbehovet istället till viss del tillgodosågs med extern bemanning. Fördelarna är att semesterplaneringen för ordinarie personal inte störs, samt lägre kostnad.

Kostnaden för extern bemanning under året var 48 775 200 kr, vilket är 26,6 procent lägre än 2023. Utfallet påverkas av att priset för extern bemanning är högre 2024 än 2023.

Uppföljning av nämndsmål

Förbättra brukarnas upplevelse av kvalitet i hemtjänsten genom att utveckla styrningen mot tillit och utan minutscheman

Upplevelsen av kvalitet skapas i mötet mellan medarbetarna och brukaren och dess anhöriga. Genom det fortsatta arbetet med att implementera Malmömodellens alla delar, skapas förutsättningar för kvalitetsarbetet, där medarbetarnas kunskap och kompetens om brukaren tas tillvara i det dagliga arbetet och i planeringen av de beviljade insatserna.

Hälsa-, vård- och omsorgsförvaltningen har under 2024 kontinuerligt haft styrgruppsmöten tillsammans med fackliga representanter för Kommunal och Vision med syfte att utveckla styrningen i hemtjänsten mot tillit och utan minutscheman.

Under året har den fördjupade implementeringen av Malmömodellen för kontinuitet fortsatt inom ordinärt boende. Ett arbete har genomförts med fokus på att förtydliga och förankra uppdraget som fast omsorgskontakt. Tyngdpunkten har också legat på att stödja samarbetet mellan omvårdnadslagen, hemtjänstkoordinator och professionsstöden och där förbättrade samarbeten har setts i flertalet av enheterna. Arbete har också fortlöppt under året med att utbilda hemtjänstkoordinatorerna i arbetet med insatsplaneringen. Arbetet har gett positivt utslag i flera delar men ett behov har identifierats att också sektionschefer i hemtjänsten behöver ha ökad kunskap om betydelsen av insatsplanering i sektionen. Arbetet med Malmömodellen kommer att fortlöpa under 2025.

Hälsa-, vård- och omsorgsnämnden har under 2024 beslutat om att revidera riktlinjer för biståndsbedömning enligt socialtjänstlagen. Riktlinjerna är ett styrdokument för biståndshandläggarna kring hur de ska behövsbedöma insatser. I de nyligen reviderade riktlinjerna är en viktig förändring möjligheten att kunna justera frekvensen för de beviljade biståndsinsatserna. Det innebär en ökad flexibilitet för fast omsorgskontakt att utifrån brukarens behov kunna göra förändringar i frekvensen, utan att behöva kontakta biståndshandläggaren för ny utredning och beslut.

Genom förändringen kan brukarens delaktighet öka samtidigt som det ger fast omsorgskontakt en ökad flexibilitet i det dagliga arbetet, vilket kan minska upplevelsen av minutstyrning för den enskilde medarbetaren.

Ekonomisk utveckling under året

Budgetavvikelse

Driftbudget

	Utfall	Prognos DR	Förändring
Nettokostnad	-3 788 171	-3 803 309	15 138
Kommunbidrag	3 803 309	3 803 309	0
Resultat (budgetavvikelse)	15 138	0	15 138

Orsaker till årets resultat

Viktiga orsaker till årets resultat	Utfall
Biståndsbeslut	44 848
Egen verksamhet särskilt boende	-13 225
Egen verksamhet ordinärt boende	-48 522
Egen verksamhet hälsa- och förebyggande	3 051
Egen verksamhet myndighet	2 762
Förvaltningsövergripande och stab	26 224
Summa budgetavvikelser	15 138

Förändringar jämfört med delårsrapport

Viktiga förändringar jämfört med delårsrapport	Utfall
Tilläggsbudget 16 mkr	10 855
Biståndsbeslut	5 098
Övrigt	-815
Summa förändringar	15 138

Investeringsram

Tkr	Utfall	Budget	Avvikelse
Inventarier	20 980	40 000	19 020

Budgetavvikelser delverksamheter

Verksamhetsmått

Tkr	Utfall	Budget	Avvikelse
Antal platser, särskilt boende per månad	1 865	1 921	-56
Antal timmar/månad, ordinärt boende exklusive larm	161 990	163 000	-1 010
Antal platser, korttid per månad	134	164	-30
Antal timmar ledsagning, per månad	7 070	7 700	-630
Antal timmar avlösning, per månad	635	750	-115
Antal beslutade besök, dagverksamhet per månad	1 673	1 835	-162

Verksamheter

Tkr	Utfall	Budget	Avvikelse
Särskilt boende inkl. korttid	1 757 188	1 778 005	20 817
Ordinärt boende	1 505 940	1 464 943	-40 997
Hälsa och förebyggande	117 282	123 614	6 332
Myndighet	147 904	150 666	2 762
Övrig gemensam verksamhet och staben	259 857	286 081	26 224
Summa	3 788 171	3 803 309	15 138

Analys av avvikelse i förhållande till nämndens driftbudget

Totalt förvaltningen

Totalt för året redovisar nämnden ett överskott på 15 138 tkr.

I mars 2024 tilldelade kommunfullmäktige nämnden en tilläggsbudget på 16 000 tkr med finansiering av det prestationsbaserade statsbidraget till kommuner för att minska andelen timanställningar inom kommunalt finansierad vård och omsorg om äldre. Efter delårsrapporten avsatte förvaltningen 15 mkr av dessa medel i en fond för välfärdsutveckling med avsikt att förvaltningens verksamheter skulle få möjlighet att ansöka om medel för kompetensutveckling samt för att bidra till att verksamheten förblir innovativ och anpassningsbar inför framtidens utmaningar. Då det varit ont om tid har endast 5 145 tkr av fonden förbrukats.

I 2023 års bokslut redovisade nämnden stora underskott inom tre verksamhetsområden i den egna verksamheten: hemtjänst, korttidsboende och hälso- och sjukvårdsverksamheten.

Hemtjänsten redovisade 2023 ett underskott på 60 562 tkr. Under året har

ett arbete pågått för att fullt ut införa Malmömodellen och för att uppnå ekonomisk balans. I årets bokslut redovisar hemtjänsten ett underskott på 3 444 tkr.

2023 hade korttidsverksamheten i egen regi en genomsnittlig beläggning på 84,4% och redovisade ett underskott på 41 833 tkr i 2023 års bokslut. Under innevarande år har ett korttidsboende med 44 platser avvecklats för att höja beläggningen på resterande korttidsboende och i årets bokslut redovisar verksamheten ett underskott på 2 759 tkr och en genomsnittlig beläggning andra halvåret på 90,9%. Inför 2024 ändrades ersättningsmodellen till korttidsverksamheten i egen regi och verksamheten är inte längre prestationsersatt utan är anslagsfinansierad. Anslaget bygger på att verksamheten ska ha en genomsnittlig beläggning på 97%, vilket innebär att årets underskott inte fullt ut är jämförbart med 2023 års underskott.

Den totala HSL-verksamheten i förvaltningen redovisade 2023 ett totalt underskott på 75 994 tkr. 2024 redovisar verksamheten ett underskott på 60 099 tkr. I verksamheten pågår ett arbete med att genomlysas verksamheten vilket ska bidra till en mer effektiv användning av resurserna samt minskning av användandet av bemanningsföretag.

Underskotten i verksamheten täcks av överskott i biståndsbudgeten samt överskott för gemensam verksamhet och stab.

Särskilt boende inklusive korttidsverksamhet

Totalt redovisas ett överskott med 20 817 tkr för särskilt boende inklusive korttidsverksamheten.

Biståndsbeslut

För köp av verksamhet inom särskilt boende inklusive korttid redovisas totalt ett överskott på 34 042 tkr.

Utfallet av antal platser inom särskilt boende är 1 865 platser vilket är 56 platser färre än budgeterat. Detta genererar ett överskott på 22 211 tkr. Överskottet beror på att antalet ansökningar och placeringar på särskilt boende inte ökat i den takt som förväntats. Dessutom har antalet tillgängliga gruppboendeplatser varit färre än önskvärt. För att möta behovet har detta lett till en fortsatt översyn och arbete med att konvertera fler platser från vårdboende till gruppboende.

Utfallet för korttidsboende är i genomsnitt 134 platser per månad vilket är 30 färre än budgeterade 164 platser. Detta genererar ett överskott på 11 831 tkr. Överskottet beror framför allt på lägre utflöde från sjukhuset till korttiden än förväntat.

Egen verksamhet

Avdelningen för särskilt boende redovisar sammantaget ett underskott på 13 225 tkr.

Särskilt boende

Boendeenheterna redovisar ett underskott på 4 630 tkr. Hela underskottet

kan härledas till ökade personalkostnader främst under sommaren och i december. Genomsnittlig beläggning för året var 94,49%. Ett stort arbete pågår inom verksamheten för att omvandla vårdboende till gruppboende för att möta Malmöbons behov och öka beläggningen.

Korttidsenheten

Korttidsenheten redovisar ett underskott på 2 759 tkr för året. En stor del av underskottet kan härledas till personalkostnader och kostnader för inhyrd personal. Ett stort arbete har gjorts under året för att anpassa antalet korttidsplatser till Malmöbons behov genom att avveckla Lundavägens korttidsboende och att åter öppna upp en tillfälligt stängd avdelning på Söderkullas korttidsboende. Den genomsnittliga beläggningen andra halvåret var 90,9%.

Måltidsenheten

Måltidsenheten redovisar ett överskott på 3 236 tkr. Överskottet kan härledas till ett förändrat arbetssätt vid måltidsplanering och inköp vilket bland annat innebär minskade kostnader för livsmedel.

HSL-enheten

HSL-enheten redovisar ett underskott på 11 712 tkr. Till stor del kan underskottet förklaras av svårigheten att rekrytera sjuksköterskor vilket innebär fördyrande kostnader för inhyrd personal samt ökade kostnader för introduktion. Enheten har startat upp resursgrupp för att på sikt minska behovet av inhyrd personal och därmed minska kostnaderna. Under det sista kvartalet 2024 har kostnaderna för inhyrd personal minskat med över 50% jämfört med samma period 2023. Kartläggning av verksamhetens arbetssätt och schemaöversyn pågår. Löneutvecklingen har under flera år varit högre än det budgeterade utrymmet både vad gäller sjuksköterskor, fysioterapeuter och arbetsterapeuter. 3 352 tkr av underskottet avser tekniska hjälpmedel, vilket beror på att antalet förskrivningar av hjälpmedel har ökat.

Staben

Övergripande administration inom särskilt boende redovisar ett överskott på 2 640 tkr. Överskottet finns inom övriga kostnader.

Ordinärt boende

Totalt redovisas ett underskott med 40 997 tkr för ordinärt boende.

Biståndsbeslut

För köp av verksamhet inom ordinärt boende redovisas ett överskott på 7 525 tkr. Antal beviljade timmar inom ordinärt boende hamnade på 161 990 timmar per månad jämfört med budgeterade 163 000 timmar per månad. Att antalet beviljade timmar varit något färre än budgeterat beror på att i genomsnitt 5 291 brukare hade beslutade insatser inom hemtjänsten vilket är färre än budgeterade 5 350 brukare. Utöver dessa finns de brukare som bara har larm vilka uppgick till 2 974 brukare i månaden vilket är fler än budgeterade 2 880 brukare per månad.

Totalt inklusive de som bara har larm blev antalet brukare 8 265 vilket är något fler än budgeterade 8 230.

En annan anledning till att antalet timmar varit färre än budgeterat är att antalet brukare med över 130 timmar per månad har minskat under året, från i genomsnitt 82 brukare under första kvartalet till 69 brukare under sista kvartalet.

Överskottet beror också på försäljning av hemtjänsttimmar till Funktionsstödsförvaltningen som inte varit budgeterat och där vissa av de ökade kostnaderna redovisas under gemensam verksamhet.

Egen verksamhet

Avdelningen för ordinärt boende redovisar sammantaget ett underskott på 48 522 tkr.

Hemtjänsten

Hemtjänsten redovisar ett underskott motsvarande 3 444 tkr.

Året har präglats av arbetet med att genomföra en samlad hemtjänst i staden och ett stort fokus har lagts på övertagande av drygt 7 000 timmars utförande av hemtjänst från Funktionsstödsförvaltningen. Merkostnader har uppstått initialt för detta gällande kompetensutveckling och extraresurser då övertagandet skedde under en kortare tid.

Trots förändringarna kopplat till övertagandet har hemtjänsten lyckats att vända den tidigare trenden med större underskott till en verksamhet som nu närmar sig en ekonomi i balans. Ett stort arbete har gjorts med att ta fram en hållbar bemanning genom enhetliga scheman, översyn av områdesindelningar, översyn och genomgång av besöksplaneringen och införande av Malmömodellen för kontinuitet i sektionerna. Avdelningen arbetar med kvalitativ bemanning i syfte att bland annat minska på timanställningar och fördela personalresurser på ett mer effektivt sätt.

HSL-verksamheten

HSL-verksamheten redovisar ett underskott på 46 383 tkr. Svårigheten med att rekrytera sjuksköterskor har inneburit fördyrande kostnader för inhyrd personal. Under året har 68 sjuksköterskor rekryterats men samtidigt har 50 avslutat sin tjänst. Omsättningen av personal innebär även höga kostnader för introduktion och ökade lönekostnader. Löneutvecklingen har under flera år varit högre än utrymmet både vad gäller sjuksköterskor, fysioterapeuter och arbetsterapeuter.

Ett arbete har gjorts under året för att minska kostnadsutvecklingen gällande sjuksköterskor bland annat genom att öka grundbemanning, schemaöversyner samt kartläggning av arbetssätt. En genomlysning av HSL-verksamheten pågår även framåt för att bidra till en mer effektiv användning av resurserna.

Tekniska hjälpmedel

Tekniska hjälpmedel redovisar ett underskott på 1 167 tkr vilket till största delen kan förklaras av alltmer vårdkrävande patienter i hemmet.

Stab

Övergripande administration (inklusive lokalkostnader) inom ordinärt

boende redovisar ett överskott på 2 472 tkr. Avvikelsen kan bland annat kopplas till återbetalning av för höga preliminära elkostnader 2023 och budgeterade kapitalkostnader för inköp av digitala nyckelskåp som ej genererats då inköpet försenats och dessutom till ett lägre pris än vad som budgeterats. En generell återhållsamhet har också varit aktuell för att möta avdelningens totala underskott.

Hälsa- och förebyggande

Totalt redovisas ett överskott på 6 332 tkr för hälsa- och förebyggande.

Biståndsbeslut

För köp av verksamhet inom hälsa- och förebyggande redovisas totalt ett överskott på 3 281 tkr.

Antalet brukare för de förebyggande insatserna har minskat de senaste åren. Beviljade timmar inom ledsagning hamnade på i genomsnitt 7 070 timmar per månad mot budgeterade 7 700 timmar, och för avlösning 635 timmar mot budgeterade 750 timmar. För ledsagningen kan detta delvis förklaras av att flera ärenden inte kunnat verkställas beroende på att tjänster i verksamheten varit under rekrytering. Antal beviljade dagar på dagverksamhet hamnade på 1 673 dagar per månad mot budgeterade 1 835 dagar.

Egen verksamhet

Avdelningen för hälsa- och förebyggande redovisar ett överskott på 3 051 tkr.

Mötesplatser och hälsofrämjande

Mötesplatser samt hälsofrämjande verksamhet i form av anhörigkonsulenter, uppsökande verksamhet, fallprevention samt fixartjänst redovisar ett överskott på 1 780 tkr. Tjänster under rekrytering samt effektivt nyttjande av riktade statsbidrag förklarar överskottet.

Dagverksamhet, avlösning, ledsagning och kontaktperson

Med anledning av för låg beläggning inom dagverksamheterna pausades Rönnens dagverksamhet samt Livbojens dagverksamhet under hela 2024. Beläggningen under 2024 låg i genomsnitt på ca 92% jämfört med ca 81% under 2023 (i siffrorna är frånvaro ej beaktat). Dagverksamheterna redovisar ett överskott motsvarande 857 tkr hänförbart till personal och övriga kostnader.

Antalet timmar inom avlösning och ledsagning har under 2024 legat något under det planerade motsvarande ett intäktsbortfall på ca 2 200 tkr. Utifrån ett lägre uppdrag har personalkostnaderna anpassats. Avlösning och ledsagning inklusive administration redovisar ett underskott på 742 tkr.

Antalet brukare med kontaktperson har under 2024 fortsatt att minska. Under året redovisas ett genomsnitt på 24 brukare jämfört med 2023 då antalet var 51. På årsbasis har antalet brukare legat under det budgeterade motsvarande ett intäktsbortfall på ca 800 tkr. Personalkostnaderna anpassas i motsvarande utsträckning med tanke på att kontaktpersonuppdraget ersätts med arvode. Inom kontaktperson redovisas

ett underskott på 14 tkr.

Övrigt förebyggande

Övrigt förebyggande verksamhet redovisar ett överskott på 802 tkr. Tjänster under rekrytering gällande specialistsjuksköterskor och andra tjänster förklarar detta.

Ledning

Under 2024 redovisas ett överskott motsvarande 368 tkr kopplat till tjänster under rekrytering gällande chefstjänster.

Myndighetsavdelningen

Egen verksamhet

Myndighetsavdelningen redovisar ett överskott 2 762 tkr. Detta beror delvis på en återbäring av preliminära elkostnader 2023 på ca 1 000 tkr, samt på att en del tjänster varit under rekrytering under året. Antalet inhyrning av sjuksköterskor under sommaren har också varit lägre än budgeterat.

Övrig gemensam verksamhet och stab

Övrig gemensam verksamhet och stab redovisar ett överskott på 26 224 tkr.

Stab

För 2024 redovisar staberna ett överskott motsvarande 15 161 tkr. Överskottet beror till stor del på tjänster under rekrytering och partiella föräldraledigheter inom stabens olika avdelningar.

Gemensam verksamhet

Förvaltningens gemensamma verksamhet redovisar ett överskott på 11 063 tkr. Merparten av överskottet kopplas till centralt avsatta medel för välfärdsutveckling. För 2024 avsatte förvaltningen 15 000 tkr för projekt inom välfärdsutveckling förväntade under hösten. Av avsatta medel genomfördes inte alla projekt på grund av snäv tidsram och ett överskott på 9 855 tkr genererades. Under 2025 fortsätter satsningen på välfärdsutveckling.

Avvikelse i förhållande till Delårsrapport

I delårsrapporten prognostiserade nämnden ett nollresultat och i prognosen för november ändrades prognosen till ett överskott på 10 000 tkr.

I mars 2024 tilldelade kommunfullmäktige nämnden en tilläggsbudget på 16 000 tkr med finansiering av det prestationsbaserade statsbidraget till kommuner för att minska andelen timanställningar inom kommunalt finansierad vård och omsorg om äldre. Dessa medel budgeterades övergripande i en buffert för att om resultatet i delårsrapporten tillät användas till välfärdsutveckling. Då det varit ont om tid har endast 5 145 tkr av fonden förbrukats. I delårsrapporten prognostiserade nämnden att hela tilläggsbudgeten skulle förbrukas.

I delårsrapporten prognostiserades även att biståndsbesluten skulle redovisa ett överskott på 39 750 tkr. Utfallet för 2024 blev ett överskott på 44 848 tkr.

Analys av avvikelse i förhållande till nämndens investeringsram

För 2024 tilldelades nämnden en investeringsram på 40 000 tkr. Under året har nämnden förbrukat 20 980 tkr.

Årets investeringar är lägre än budgeterat vilket till stora delar beror på ej utnyttjad buffert på 12 000 tkr. Utöver det har ordinärt boende ett överskott på 4 582 tkr som framför allt kan kopplas till inköp av digitala nyckelskåp som blev lägre än budgeterat.

Förväntad utveckling kommande år

Befolkningsutveckling

Antalet äldre Malmöbor förväntas öka med strax under 11 000 personer fram till år 2034. Ökningar sker framförallt i gruppen 65–79 år (cirka 6 000 personer) och gruppen 80–89 år (cirka 4 400 personer). Gruppen 90 år och äldre minskar fram till 2026 för att sedan öka successivt med totalt 450 personer fram till 2034. Utvecklingen fram till 2034 innebär att hela gruppen 65 år och äldre ökar med cirka 20 procent vilket motsvarar strax under 11 000 personer. Den procentuellt största ökningen sker i gruppen 80–89 år där ökningen är 37 procent mellan 2023 och fram till 2034.

Ny Socialtjänstlag

Den nya socialtjänstlagen förväntas träda i kraft 1 juli 2025 efter beslut i Riksdagen under våren 2025. Den nya lagen kommer att ställa nya och högre krav på äldreomsorgen inom ett flertal områden. Att Socialtjänsten ska arbeta förebyggande innebär att äldreomsorgen tydligare ska skifta fokus mot förebyggande åtgärder snarare än att ha fokus på utredning och myndighetsutövning. Ytterligare områden där lagen ändras som har påverkan finns inom områdena:

- Socialtjänsten ska vara lätt tillgänglig
- Insatser utan behovsprövning
- Planering med fokus på förebyggande
- Kunskapsbaserad och god kvalitet
- Värdigt liv, känna välbefinnande
- Jämställda och jämlika livsvillkor

Sammantaget innebär den nya lagen att nämnden behöver utveckla nya arbetssätt och nya sätt att leda, styra och följa upp verksamheten för att svara mot förändringarna i lagen över tid. Detta arbete är påbörjat men kommer att behöva fortlöpa under kommande år.

Samlad hemtjänst i staden

Hälsa-, vård- och omsorgsförvaltningen har sedan våren 2024 successivt tagit över utförandet av hemtjänstinsatser för de brukare som funktionsstödsförvaltningen har ansvar för enligt reglementet. Förvaltningen har utifrån övertaget ökat med cirka 400 brukare och har därför haft behov av att utöka med en ny hemtjänstsektion. Arbetet med övertagandet av brukare som har hemtjänstinsatser har fungerat bra, men det uppdelade ansvaret kopplat till myndighetsutövning och verkställande av insatser kräver stora samverkansinsatser som hade kunnat effektiviseras om ansvaret för dessa brukare låg under en nämnd.

Uppdrag att minska användningen av bemanningssjuksköterskor

Nämnden har under 2024 haft fortsatt ett uppdrag att fortsätta minska inhyrningen av sjuksköterskor från bemanningsföretag. Syftet är både att minska kostnaderna, öka kvaliteten och främja kontinuiteten för patienterna. Arbetet har löpt enligt planering under 2024 och väntas under 2025 att....

Antal medarbetare per chef

I hälsa-, vård- och omsorgsnämnden har 23 procent av cheferna 40 eller fler medarbetare. Det höga antalet medarbetare per chef i stora delar av nämndens verksamhet medför konsekvenser för chefers förutsättningar, medarbetarnas arbetssituation och verksamhetens kvalitet. Nämnden ska, med hänsyn till verksamheternas specifika förutsättningar, påbörja arbetet med att förändra chefstätheten med stadens mål att ingen chef har fler än 30 medarbetare år 2030.

Välfärdsutveckling

Myndigheten för vård- och omsorgsanalys (Vårdanalys) pekar i sin rapport *Redo för framtiden (Rapport 2024:1)* på att deras undersökning visar att fyra av fem förväntar sig att äldreomsorgen år 2040 tillgodoser den äldre befolkningens behov i större eller åtminstone i lika stor utsträckning som i dag. Samtidigt säger många av de tillfrågade kommunerna att de bedömer att de själva inte klarar finansieringen av äldreomsorgen till år 2040, utifrån dagens finansieringsmodell och ekonomiska utveckling. Rapporten pekar också på att var fjärde av tillkommande helårsarbetare behövs i hälso- och sjukvården och äldreomsorgen fram till år 2040, vilket för äldreomsorgen innebär runt 70 000 helårsarbetande eller 91 000 sysselsatta i Sverige. Rapporten drar också slutsatsen att strategiskt förändringsarbete kan bidra till kostnadsbesparande effektiviseringar, men också till kostnadsökningar. Men Vårdanalys menar att strategier för förebyggande arbete, välgrundade prioriteringar och utvecklad kompetensmix sällan är kostnadsdrivande. Att bristen på kompetens sammanfaller med ökningen av antalet äldre samtidigt som det verkar finnas relativt höga förväntningar på vad äldreomsorgen ska bistå med innebär en stor utmaning för äldreomsorgen.

I vården och omsorgen om den äldre ligger fokus på ett personcentrerat arbets- och förhållningssätt, förebyggande och hälsofrämjande arbete, kompetenssamverkan, gemensamma digitala lösningar och rehabilitering. Detta innebär krav på hela nämnden avseende bland annat kompetensutveckling, bemanning och långsiktig strategisk planering.

Resultaträkning

Tkr	Utfall	Budget	Avvikelse
Bidrag	208 014	191 897	16 117
Övriga intäkter	4 172 054	4 010 227	161 827
Totala intäkter	4 380 068	4 202 124	177 944
Lönekostnader	-2 188 884	-2 138 999	-49 885
PO-Pålägg	-989 851	-975 801	-14 050
Övriga personalkostnader	-972	-72	-900
Totala personalkostnader	-3 179 707	-3 114 872	-64 835
Lokal- och markhyror	-232 703	-233 889	1 186
Övriga kostnader	-4 716 448	-4 620 031	-96 417
Avskrivningar	-33 534	-31 286	-2 248
Totala övriga kostnader	-4 982 685	-4 885 206	-97 479
Nettokostnad exkl. finansnetto	-3 782 324	-3 797 954	15 630
Kommunbidrag	3 803 309	3 803 309	0
Finansiella intäkter	27	0	27
Finansiella kostnader	-5 874	-5 355	-519
Resultat	15 138	0	15 138
Nettokostnad	-3 788 171	-3 803 309	15 138

Avvikelsen på övriga intäkter är hänförlig till:

38 mkr i intäkter från Funktionsstödsförvaltningen avseende övertagandet av hemtjänst är inte budgeterat, Eftersom dessa intäkter först bokförs som intäkt på myndigheten och därefter fördelas dessa vidare till verksamheten som en förvaltningsintern intäkt blir effekten dubbel.

Övertagandet av Hyllie Park är inte budgeterat. Förvaltningsintern intäkt i verksamheten på ca 21 000 tkr.

Brukarintäkterna översteg budget med 10 700 tkr.

Statsbidragen budgeteras inte till 100%. 16 000 tkr mer statsbidrag än budget betalas ut till verksamheterna som förvaltningsinterna intäkter.

Förvaltningsövergripande buffert och tilläggsbudget genererar budgetavvikelse vid utbetalning till verksamheterna.

Motsvarande avvikelser återfinns på personalkostnaderna och övriga kostnader.

Riktade statsbidrag och övriga bidrag

Riktade statsbidrag

Benämning/ ändamål	Ansvarig myndighet/ bidragsgivare	Utfall (tkr)
Säkerställa en god vård och omsorg om äldre	Socialstyrelsen	96 150
Äldreomsorgslyftet	Socialstyrelsen	32 165
En god och nära vård	Socialstyrelsen/Skånes Kommuner och Regioner	20 317
Statsbidrag till kommuner för arbete med hälsosamtal för äldre	Socialstyrelsen	2 291
Utökad verksamhetsförlagd utbildning	Socialstyrelsen	2 000
Socialtjänsten och hälso- och sjukvårdens beredskap	Socialstyrelsen	1 978
Psykisk hälsa och suicidprevention	Sveriges kommuner och Regioner	932
Motverka ofrivillig ensamhet bland äldre	Socialstyrelsen	295
Införandet ny socialtjänstlag	Socialstyrelsen	217
RIKTADE STATSBRIDRAG	Summa	156 345

Övriga bidrag

ÖVRIGA BIDRAG, benämning/ ändamål	Ansvarig myndighet/ bidragsgivare	Utfall (tkr)
Momsbidrag	Skatteverket	38 880
Omställningsfonden	Kollektivavtalsstiftelsen	1 552
Lönebidrag	Arbetsförmedlingen	3 616
Investeringsbidrag	Länsstyrelsen Skåne / Staten	1 765
Varaktig vård (flyktingbidrag)	Migrationsverket	1 707
Sjuklön	Försäkringskassan	2 071
Nystartsjobb	Arbetsförmedlingen	254
Övrigt		1 824
ÖVRIGA BIDRAG	Summa	51 669

Beloppen i ovanstående tabell är inklusive den del av statsbidragen som fördelas till privata vårdgivare. För 2024 erhöll nämnden 156 345 tkr i riktade statsbidrag. Tillfälliga och riktade statsbidrag i denna omfattning under ett antal år leder till underfinansierad verksamhet när dessa bidrag upphör. Det innebär att kostnaderna framöver till stor del måste täckas av kommunbidrag.

Riktade statsbidrag

Säkerställa en god vård och omsorg om äldre personer

Statsbidraget syfte är att möjliggöra förbättringar och utveckling av verksamheten. Ca 4 miljarder fördelas årligen till kommunerna.

Äldreomsorgslyftet

Äldreomsorgslyftet syfte är att stärka kompetensen inom kommunalt finansierad vård och omsorg om äldre genom att ge ny och befintlig personal möjlighet att utbilda sig på arbetstid. Regeringen har meddelat att Äldreomsorgslyftet ska fortsätta fram till 2026, med en total fördelning av 1,7 miljarder kronor per år till kommunerna.

En god och nära vård

Från och med 2025 styrs statsbidraget för utvecklingen av nära vård enligt en förordning från regeringen istället för en överenskommelse mellan regeringen och Sveriges kommuner och regioner. För 2025 avsätter Regeringen 3,7 miljarder till kommuner och regioner.

Statsbidrag till kommuner för arbete med hälsosamtal för äldre

Syftet med statsbidraget är att stötta kommuners arbete med att motverka ofrivillig ensamhet hos äldre genom arbetet med hälsosamtal. Regeringen har avsatt 100 mkr per år även 2025 och 2026.

Socialtjänsten och hälso- och sjukvårdens beredskap

Syftet med statsbidraget är att kommunerna ska kunna genomföra åtgärder för att stärka socialtjänsten och hälso- och sjukvårdens beredskap så att verksamheterna kan upprätthållas under höjd beredskap. Regeringen avsätter 300 mkr per år även 2025–2026.

Införandet ny socialtjänstlag

Syftet med statsbidraget är att, inför införandet av en ny socialtjänstlag, stödja kommunerna i omställningen till en långsiktigt hållbar, mer förebyggande och kunskapsbaserad socialtjänst. Överenskommelsen för 2024 omfattar 200 miljoner kronor. Regeringen beräknar att 1,2 miljarder kronor kommer att avsättas för bemannings- och kompetenssatsningen 2025 och 2,2 miljarder kronor årligen under 2026–2028, under förutsättning att riksdagen anvisat medel för det aktuella anslaget.

Övriga bidrag

Investeringsbidrag

Investeringsbidrag avseende särskilda boendet Soltofta. Bidraget upphör 2025.

Sammanfattande redogörelse för uppföljning av privata utförare

Hälsa-, -vård och omsorgsnämnden har tecknat avtal med privata vård- och omsorgsboenden genom Skånes Kommuners ramavtal 22/5: Särskilt boende 2022. 1.

Det är Skånes Kommuner som följer upp avtalstroheten hos de privata utförarna. Skånes Kommuner följer upp leverantörernas efterlevnad av lagstadgade skyldigheter och kravställningen som finns i ramavtalet. Nämndens uppföljning visar att alla privata utförare har följt avtalet.

Nämnden ansvarar för att årligen följa upp individens behov av vård och omsorg enligt socialtjänstlagen. Vid uppföljningar på ett av de privata boendena har upprepade avvikelser noterats. Nämnden har vidtagit åtgärder genom dialog och samarbete med boendet, och avvikelserna har rapporterats till Skånes Kommuner. Skånes Kommuner planerar nu att genomföra en kvalitetsuppföljning av boendet. Som alternativ åtgärd kan nämnden omplacera brukare, men detta har inte varit aktuellt i det aktuella fallet.